

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Rezervy a daň z příjmů v České republice
Reserves and income tax in the Czech republic

Student: Markéta Husková
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Zuzana Rylová, Ph.D.

Ostrava 2011

Zadání bakalářské práce

Student: **Markéta Husková**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Specializace: 00 Účetnictví a daně
Téma: **Rezervy a daň z příjmů v České republice**
Reserves and Income Tax in the Czech Republic

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Charakteristika zákonných a ostatních rezerv
 3. Účtování zákonných a ostatních rezerv
 4. Analýza účetních a daňových aspektů tvorby zákonných a ostatních rezerv ve vybraných společnostech
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BÁRKOVÁ, D.; HINKE, J. *Účetnictví 2, pokročilé aplikace*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 232 s. ISBN 978-80-247-3516-0.
FÍŠEROVÁ, E.; CHALUPA, R. a kol. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2010*. 8. vyd. Olomouc: ANAG, 2010. 440 s. ISBN 978-80-7263-598-6.
RUBÁKOVÁ, D. *Praktické účetní případy 2010*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 164 s. ISBN 978-80-247-3207-7.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Zuzana Rylová, Ph.D.**

Datum zadání: 26.11.2010
Datum odevzdání: 11.05.2011

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

Přílohu č. 4, danou mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.“

V Ostravě dne 10. května 2011

.....

podpis

Poděkování:

Děkuji paní Ing. Zuzaně Rylové, Ph.D., paní Ing. Janě Šilhánové, paní Bělotové a společnosti Baťa, a. s. za poskytnuté informace a konzultace.

Obsah

1. Úvod	1
2. CHARAKTERISTIKA REZERV	2
2.1. Definice rezerv.....	2
2.2. Cíl tvorby rezerv.....	2
2.3. Právní úprava rezerv.....	3
2.4. Rozdělení rezerv	3
2.5. Rezervy v účetnictví.....	4
2.5.1. Zásady pro účtování rezerv	4
2.5.2. Účty určené pro účtování o rezervách	4
2.5.3. Rezervy v rozvaze	5
2.5.4. Rezervy ve výkazu zisku a ztráty.....	5
2.5.5. Rezervy a výsledek hospodaření	5
3. ZÁKONNÉ REZERVY.....	6
3.1. Úprava zákonných rezerv	6
3.2. Zásady tvorby zákonných rezerv	6
3.3. Rezerva na opravu hmotného majetku	7
3.3.1. Rezervu nelze tvořit na opravy majetku.....	7
3.3.2. Výše rezervy.....	8
3.3.3. Změny v rezervách na opravu hmotného majetku	9
3.3.4. Účtování zákonných rezerv na opravu hmotného majetku	10
3.3.5. Příklad	10
3.4. Rezerva na pěstební činnost.....	10
3.4.1. Účtování zákonných rezerv na pěstební činnost.....	11
3.5. Rezerva na odbahnění rybníka	11
3.6. Rezerva na sanaci pozemků	12
3.7. Zvláštní vázaný účet.....	12

3.7.1.	Výnosy z prostředků rezerv	13
3.7.2.	Čerpání zvláštního vázaného účtu	13
3.7.3.	Lhůty pro převod finančních prostředků	14
3.7.4.	Daňová uznatelnost finančních prostředků zvláštního vázaného účtu	14
3.7.5.	Insolvenční řízení	15
3.8.	Účtování ostatních zákonných rezerv	16
4.	OSTATNÍ REZERVY	16
4.1.	Rezerva na restrukturalizaci	16
4.2.	Rezerva na daň z příjmů	17
4.2.1.	Schéma účtování rezervy na daň z příjmů	17
5.	TICHÉ REZERVY	18
6.	REZERVY PODLE US GAAP / IFRS	18
6.1.	Definice rezerv podle US GAAP / IFRS	18
6.2.	Rezervy podle US GAAP	18
6.3.	Rezervy podle IFRS	19
6.3.1.	Uznání rezerv	19
6.3.2.	Podmíněný závazek / podmíněné aktivum	20
6.3.3.	Oceňování rezerv	21
6.4.	Rezervy v rozvaze	22
6.4.1.	Příklady rezerv, které se vykazují jako závazky:	22
6.4.2.	Příklady rezerv, které se tvoří, i když je plnění nepravděpodobné	25
6.4.3.	Příklady rezerv, které se netvoří	25
6.5.	Zveřejnění	25
6.5.1.	Rezervy	25
6.5.2.	Podmíněné závazky	26
6.5.3.	Podmíněná aktiva	26
6.5.4.	Citlivé položky	26

6.6.	Zvláštnosti rezerv podle US GAAP a IFRS.....	26
6.7.	Směrnice IFRIC.....	27
7.	PŘÍKLADY	27
7.1.	Příklad.....	27
7.2.	Příklad.....	28
7.3.	Příklad.....	28
7.4.	Příklad.....	29
8.	ANALÝZA TVORBY REZERV VE VYBRANÝCH SPOLEČNOSTECH V ČESKÉ REPUBLICE	30
8.1.	Úvod	30
8.2.	Stanovení cílů analýzy	30
8.3.	Analýza daňových aspektů tvorby rezerv ve vybraných společnostech v ČR.....	30
8.3.1.	Vývoj zákonných rezerv u vybraných společností v ČR	30
8.3.2.	Příklad – společnost Měděnka s. r. o.....	32
8.3.3.	Závěr analýzy daňových aspektů tvorby rezerv	37
8.4.	Analýza účetních aspektů tvorby rezerv u vybraných společností v ČR.....	37
8.4.1.	Pokračování příkladu Měděnka s. r. o.	37
8.4.2.	Závěr analýzy účetních aspektů tvorby rezerv	43
8.5.	Shrnutí dotazníku na téma Tvorba rezerv v České republice.....	43
8.6.	Analýza tvorby rezerv ve společnosti Baťa, a. s.	44
8.6.1.	Představení společnosti.....	44
8.6.2.	Tvorba a vývoj rezerv v Baťa, akciové společnosti	44
8.6.3.	Vnitropodniková směrnice pro tvorbu rezerv ve společnosti Baťa.....	45
9.	ZÁVĚR	46
10.	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	50

1. Úvod

Rezervy jsou účetním prostředkem pro zobrazení průkazného hospodaření účetní jednotky. V nedávné době však došlo v oblasti tvorby rezerv ke značným úpravám, což se projevilo zpřísněním podmínek a omezením určitých možností pro podniky.

Cílem této bakalářské práce je podat ucelený pohled na tvorbu rezerv v České republice, zhodnotit výhody a nevýhody z nich vyplývající a prezentovat hlavní důvody jejich tvorby s aplikací na konkrétních příkladech.

Stěžejní část práce je rozdělena do osmi kapitol a jejich dalších podkapitol. Ve druhé kapitole se zaměřuji na vymezení rezerv, jejich rozdělení a zásady pro jejich tvorbu.

Třetí kapitola je věnována zákonným rezervám, a to především rezervám na opravy dlouhodobého hmotného majetku. Dále jsou zmiňovány také rezervy na pěstební činnost, odbahnění rybníka a sanaci pozemků. Právě v této kapitole pojednávám o novele zákona o rezervách z roku 2009, která zpřísnila podmínky pro daňové uznání nákladů z rezervy na opravy hmotného majetku. Dále uvádím pravidla pro tvorbu rezerv v insolvenčním řízení. Součástí jsou samozřejmě příklady účtování.

Obsahem čtvrté kapitoly jsou rezervy ostatní. Typy účetních rezerv jsou uvedeny v závěru této práce a v příloze číslo jedna. Ve čtvrté kapitole jsou představeny rezervy na restrukturalizaci a na daň z příjmů včetně ukázky účtování.

V kapitole pět je vymezen termín tiché rezervy a šestá kapitola je věnována mezinárodní úpravě rezerv. Jelikož v procesu konvergence dochází k postupnému sbližování účetních standardů na evropském a americkém kontinentu, uvádím základní pravidla pro postupy tvorby rezerv jak podle mezinárodních účetních standardů IFRS, tak podle amerických US GAAP.

V sedmé kapitole jsou k nalezení praktické příklady v oblasti tvorby rezerv a kapitola osm obsahuje analýzu tvorby rezerv v české republice, v níž se zaměřuji na samotný cíl

bakalářské práce. Výsledky jsou prezentovány slovně, pomocí tabulek a grafů. Shrnutí této analýzy a její podstatu jsem vystihla v závěru v kapitole devět.

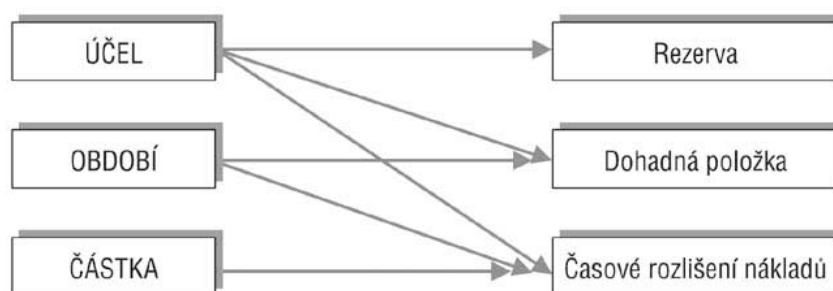
V mé práci využívám metodu deduktivně – teoretického přístupu a poznatky čerpám z několika odborných publikací, legislativy i rad odborníků.

2. CHARAKTERISTIKA REZERV

2.1. Definice rezerv

Podle § 25 odst. 2a § 26 odst. 3 zákona o účetnictví slouží rezervy spolu s opravnými položkami a odpisy majetku pro zobrazení správného a průkazného výsledku hospodaření. Jejich prostřednictvím účetní jednotky při oceňování ke konci rozvahového dne předvídají rizika a možné ztráty, které jsou jim známy do okamžiku sestavení účetní závěrky a zahrnují do výpočtu pouze ty výnosy, které byly opravdu dosaženy. [4]

Rezervy jsou často nesprávně zaměňovány s dohadnými položkami či časovým rozlišením. U dohadných položek však kromě účelu známe i období, v němž k dané účetní operaci dojde, u časového rozlišení je dopředu známa i přesná částka. Rozdíly zobrazuje následující schéma:

Obrázek 2.1.

2.2. Cíl tvorby rezerv

Primárním cílem rezerv je podle § 26 zákona o účetnictví pokrytí budoucích závazků nebo výdajů, přičemž:

- je znám účel,

- není jistá částka nebo datum, k němuž rezervy vzniknou, ale existuje jistá pravděpodobnost jejich vzniku. [6]

2.3. Právní úprava rezerv

- § 25 odst. 2a § 26 odst. 3 zákona o účetnictví
- Vyhláška č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- Český účetní standard pro podnikatele č. 004-Rezervy
- Zákon ČNR č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů

Rezervami se podle zákona o účetnictví rozumí:

- rezerva na rizika a ztráty,
- rezerva na daň z příjmů,
- rezerva na důchody a podobné závazky,
- rezerva na restrukturalizaci,
- technické rezervy nebo jiné rezervy podle zvláštních právních předpisů. [6]

2.4. Rozdělení rezerv

Z hlediska určení:

- 1) účelové – tvoří se na konkrétní, předem stanovený účel (např. na opravy majetku),
- 2) obecné – nemají předem stanovený konkrétní účel použití (např. na rizika při podnikání).

Z hlediska oblasti, ve které se tvoří:

- 1) rezervy v provozní oblasti – účtová skupina 55,
- 2) rezervy ve finanční oblasti – účtová skupina 57,
- 3) rezervy v mimořádné oblasti – účtová skupina 58.

Z pohledu daně z příjmů:

- 1) Daňově uznatelné (zákonné) – jsou z hlediska zákona o dani z příjmů uznatelným výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

2) Daňově neuznatelné (účetní, ostatní) – tvoří se na základě rozhodnutí účetní jednotky. Jejich tvorba však není výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů. [1]

2.5. Rezervy v účetnictví

Významným mezníkem v účtovní rezerv byl rok 2003, neboť od tohoto účetního období se použití, snížení nebo zrušení rezerv účtuje ve prospěch nákladů. Rozpuštění rezervy tak neovlivňuje celkovou hodnotu výnosů. Rezervy rozdělujeme na zákonné, upravené zákonem č. 593/1992 Sb, o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, a ostatní.

2.5.1. Zásady pro účtování rezerv

- účty rezerv nesmějí vykazovat aktivní zůstatek,
- zůstatky rezerv se převádějí do následujícího účetního období,
- rezervy podléhají dokladové inventuře, při inventarizaci se posuzuje jejich výše a odůvodněnost,
- rezervy není možné používat k úpravám výše ocenění aktiv,
- účetní jednotky si musí ve svém vnitřním předpisu vytvořit pravidla pro výši, vytváření a používání rezerv. [1]

2.5.2. Účty určené pro účtování o rezervách

Zákonné rezervy

451-Rezervy podle zvláštních právních předpisů (zákonné rezervy)

552-Tvorba a zúčtování rezerv podle zvláštních právních předpisů

Ostatní rezervy

453-Rezerva na daň z příjmů

59.-

452-Rezerva na důchody a podobné závazky

554-Tvorba a zúčtování ostatních rezerv

454-Ostatní rezervy

574-Tvorba a zúčtování finančních rezerv

584-Tvorba a zúčtování mimořádných rezerv

2.5.3. Rezervy v rozvaze

Položka pasiv		Běžné období	Minulé období
B.	Cizí zdroje		
B.I.	Rezervy		
B.I.1.	Rezervy podle zvláštních právních předpisů		
2.	Rezerva na důchody a podobné závazky		
3.	Rezerva na daň z příjmů		
4.	Ostatní rezervy		

Tabulka 2.1.

B.I.1. Rezervy podle zvláštních právních předpisů – viz dále

B.I.2. Rezerva na důchody a podobné závazky – vykazuje se v tom případě, že má účetní jednotka povinnost vyplácet zaměstnancům důchody nebo jiné podobné požitky na základě smlouvy nebo právního předpisu.

B.I.3. Rezerva na daň z příjmů – pokud okamžik sestavení účetní závěrky předchází okamžiku vyčíslení daňové povinnosti.

B.I.4. Ostatní rezervy – na garanční opravy, na restrukturalizaci.

2.5.4. Rezervy ve výkazu zisku a ztráty

G. Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období - rozdíl mezi konečným a počátečním stavem rezerv, opravných položek a komplexních nákladů příštích období, tato položka může mít i zápornou hodnotu.

M. Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti – rozdíl mezi konečným a počátečním stavem rezerv a opravných položek ve finanční oblasti, také může mít zápornou hodnotu.

R. Mimořádné náklady – náklady z mimořádných operací a z nahodile se vyskytujících mimořádných událostí. [4]

2.5.5. Rezervy a výsledek hospodaření

Provozní výsledek hospodaření

552-Tvorba a zúčtování rezerv podle zvláštních předpisů

554-Tvorba a zúčtování ostatních rezerv

(⇒ 451-Rezervy podle zvláštních právních předpisů)

Finanční výsledek hospodaření

574-Tvorba a zúčtování finančních rezerv

(⇒ 452-Rezerva na důchody a podobné závazky)

Mimořádný výsledek hospodaření

584-Tvorba a zúčtování mimořádných rezerv

(⇒ 454-Ostatní rezervy)

3. ZÁKONNÉ REZERVY

3.1. Úprava zákonných rezerv

Zákon ČNR č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů upravuje způsob tvorby a výši rezerv pro účely zjištění základu daně z příjmů. Zákon o rezervách upravuje:

- bankovní rezervy (§5),
- rezervy v pojišťovnictví (§6),
- rezervy na opravy hmotného majetku (§7),
- rezervy na pěstební činnost (§9),
- ostatní rezervy (na odbahnění rybníka, na vypořádání důlních škod) (§10). [7]

3.2. Zásady tvorby zákonných rezerv

- tvorba a výše rezerv musí být prokazatelné,
- náklady, na které byly rezervy vytvořeny, musí být přednostně uhrazeny z těchto rezerv,
- rezervy se musí zrušit ve stejném období, v němž pominuly důvody jejich tvorby,
- rezervy nesmí být vytvořeny na pořízení hmotného a nehmotného majetku,
- rezervy podléhají na konci účetního období dokladové inventuře, zkoumá se opodstatněnost trvání a výše rezerv,
- zůstatek rezerv se převádí do následujícího účetního období. [1]

3.3. Rezerva na opravu hmotného majetku

Rezerva na opravu hmotného majetku se považuje za náklad na dosažení, zajištění a udržení příjmů, pokud je tvořena na majetek, který je podle zákona o dani z příjmů odpisován 5 a více let.

Musí být tvořena minimálně na dvě zdaňovací období, maximální dobu tvorby rezervy uvádí následující tabulka:

Majetek v odpisové skupině	Maximální počet zdaňovacích období pro tvorbu rezervy
2.	3
3.	6
4.	8
5. a 6.	10

Tabulka 3.1.

Rezervu jako náklad na dosažení, zajištění a udržení příjmů mohou tvořit poplatníci daně z příjmů, kteří:

- disponují vlastnickým právem k hmotnému majetku,
- jsou organizační složkou státu a mají právo hospodařit s majetkem státu,
- jsou státní organizací příslušnou hospodařit s majetkem státu,
- jsou nájemci hmotného majetku na základě smlouvy o nájmu podniku a k opravám daného majetku jsou smluvně zavázáni. [1]

V souvislosti s novelou zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení – insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů došlo s účinností od 1.1.2008 ke změně týkající se poplatníků, kteří mohou tvořit rezervu na opravu hmotného majetku, o poplatníky, kteří procházejí reorganizací nebo oddlužením podle insolvenčního zákona a jejichž vlastnické právo k hmotnému majetku, k němuž byla rezerva tvořena, nebylo průběhem insolvenčního řízení nebo jeho pravomocným ukončením dotčeno. [4]

3.3.1. Rezervu nelze tvořit na opravy majetku

- určeného k likvidaci,
- který byl poškozen v důsledku nahodilé či nepředvídané události,

- každoročně se opakující,
- k němuž má vlastnické právo poplatník nacházející se v konkurzním či vyrovnávacím řízení.

Od 1.1.2008 na základě novelizace insolvenčního zákona nelze dále tvořit rezervu na opravu hmotného majetku, k němuž má vlastnické právo poplatník nacházející se v úpadku, na jehož majetek byl prohlášen konkurz.

Pokud bylo ale insolvenční řízení zahájeno do 31.12.2007 a nebylo pravomocně ukončeno do 1.1.2008, použije se pro daň z příjmů související s tímto řízením ustanovení zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění platném do 31.12.2007. [4]

3.3.2. Výše rezervy

Určuje se individuálně pro jednotlivé druhy hmotného majetku, které jsou určeny k opravě, a podle charakteru těchto oprav.

Výše rezervy v daném zdaňovacím období = rozpočet celkových nákladů na opravu/celkový počet zdaňovacích období.

Do celkového počtu zdaňovacích období se zahrnuje zdaňovací období, v němž dochází k zahájení tvorby rezervy. Nezahrnuje se zdaňovací období, ve kterém se předpokládá zahájení opravy.

Pokud není oprava zahájena nejpozději ve zdaňovacím období následujícím po zdaňovacím období, v němž se předpokládalo zahájení opravy, je nutné rezervu zrušit v tomto následujícím zdaňovacím období.

Rezerva (nebo její zůstatek) musí být zrušena maximálně dva roky poté, kdy měla být oprava fakticky zahájena. Např.: Společnost předpokládá zahájení opravy dlouhodobého hmotného majetku v roce 2012, v letech 2010 a 2011 tvoří na tuto opravu rezervu. V roce 2012 však k zahájení opravy nedojde. Společnost ještě může částku vytvořené rezervy převést do zdaňovacího období roku 2013. V roce 2013 je sice oprava majetku už zahájena, ale není dokončena, přesto společnost vytvořenou rezervu musí rozpustit v celé její výši. Stejně by postupovala, i kdyby oprava v roce 2013 nebyla zahájena vůbec.

Pro účely zákona o rezervách se za zahájení opravy považuje termín, ve kterém se začnou fyzicky provádět opravy na předmětu opravy. Provádí-li se tato oprava jinou osobou než poplatníkem, rozumí se zahájením opravy převzetí věci touto osobou. To se nevztahuje

na poplatníky, kteří doloží, že k překročení stanovených lhůt došlo na základě zásahu orgánu státní správy nebo samosprávy.

Pokud poplatník daně z příjmů zjistí skutečnosti, které vedou ke změně výše rezervy, musí provést její úpravu počínaje zdaňovacím obdobím, v němž tyto skutečnosti zjistil.

Poplatník daně z příjmů, který započal tvorbu rezervy na opravy najatého hmotného majetku na základě smlouvy o nájmu podniku, k opravám tohoto majetku je smluvně písemně zavázán a v průběhu tvorby rezervy se stal vlastníkem věci, může v tvorbě rezervy pokračovat, pokud bude dodržena odůvodněnost a účelovost ve vztahu k původnímu předmětu tvorby.

Poplatníci, kteří jsou zároveň plátcí daně z přidané hodnoty, stanovují výši rezervy z rozpočtu nákladů na opravu majetku v ocenění bez daně z přidané hodnoty. [1;4]

3.3.3. Změny v rezervách na opravu hmotného majetku

S účinností od 1.1.2009 obsahuje zákon o rezervách nový odstavec 4, podle kterého jsou upraveny podmínky pro tvorbu rezerv na opravu hmotného majetku, aby mohly být považovány za výdaj (náklad) na dosažení, zajištění a udržení příjmů:

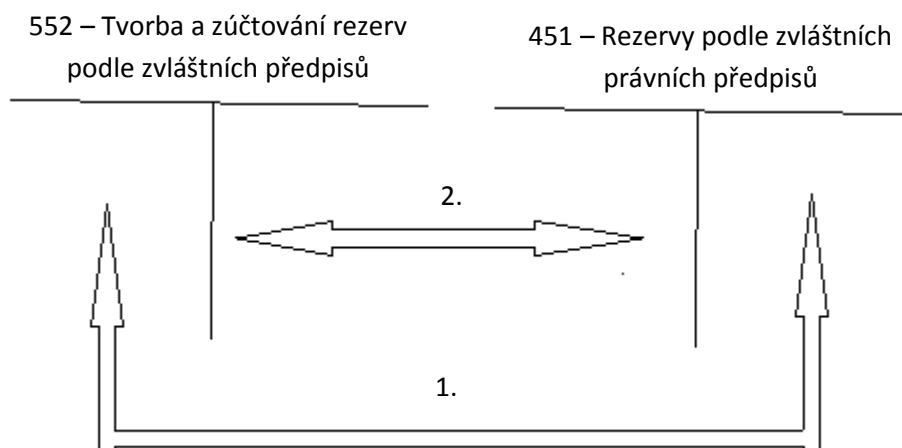
- peněžní prostředky v plné výši rezervy připadající na jedno zdaňovací období musí být převedeny na samostatný účet v bance se sídlem na území členského státu Evropské unie, který je veden v českých korunách nebo v eurech a je určen výhradně pro ukládání prostředků rezerv, a to nejpozději do termínu pro podání daňového přiznání.,
- nebudou-li peněžní prostředky v plné výši rezervy převedeny na samostatný účet nejpozději do uvedeného termínu, rezerva se zruší v následujícím zdaňovacím období,
- peněžní prostředky mohou být čerpány pouze na účely, na které byla rezerva vytvořena. [7]

Znění zákona platné od 1.1.2009 se použije poprvé na tvorbu rezervy započatou ve zdaňovacím období se začátkem v roce 2009. Od 1.1.2011 se do definice připojuje, že pokud peněžní prostředky v plné výši rezervy nebudou převedeny na samostatný účet nejpozději do termínu daňového přiznání, zruší se rezerva ve zdaňovacím období, za které se toto daňové přiznání podává.

S účinností od 1.1.2011 je dále umožněna tvorba rezerv na opravu hmotného majetku i v případě, kdy je používána metoda komponentního odpisování a kdy o opravě není účtováno jako o opravě, ale jako o pořízení nové komponenty.

Od 1.1.2011 nelze vytvářet daňově uznatelné rezervy v průběhu likvidace nebo v průběhu insolvenčního řízení v době trvání účinků prohlášení konkursu (s výjimkou rezerv podle § 10 a § 10a zákona o rezervách). [4]

3.3.4. Účtování zákonných rezerv na opravu hmotného majetku

1.	Tvorba zákonné rezervy na opravu hmotného majetku	552 / 451
2.	Čerpání / zrušení zákonné rezervy	451 / 552

Obrázek 3.1.

3.3.5. Příklad

Účetní jednotka měla v roce 2008 ve vlastnictví budovu používanou k podnikání jako skladové prostory. Předpokládá se, že v roce 2010 bude nutné provést opravu střechy, krytiny a krovů v hodnotě cca 1 000 000 Kč. V roce 2010 byla skutečně oprava provedena a uhrazena, a to za 1 150 000 Kč.

Účtování:

1)	Tvorba zákonné rezervy na opravu budovy v roce 2008	500 000 Kč	552 / 451
2)	Tvorba zákonné rezervy na opravu budovy v roce 2009	500 000 Kč	552 / 451
3)	Oprava střechy, krovů a krytiny v roce 2010	1 150 000 Kč	511 / 321
4)	Zúčtování zákonné rezervy v roce 2010	1 000 000 Kč	451 / 552

3.4. Rezerva na pěstební činnost

Pro účely zákona o rezervách se pěstební činností rozumí:

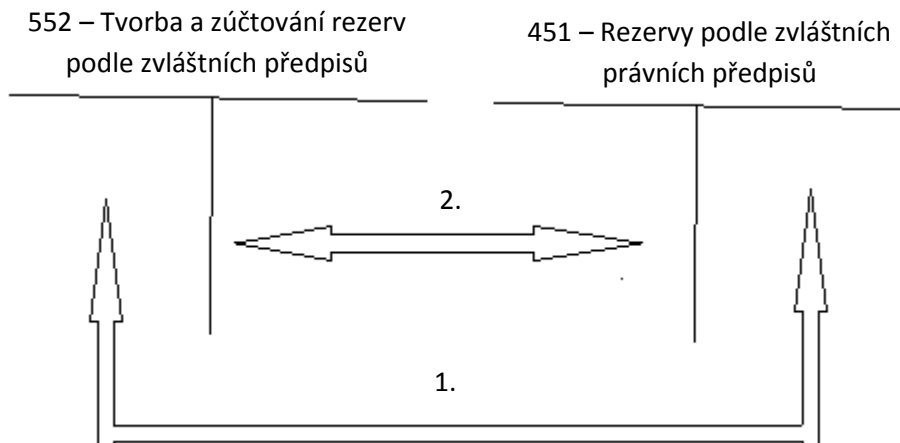
- obnova lesa a veškeré výchovné činnosti prováděné v porostech do 40 let jejich věku,
- ochrana lesa a opatření k obnově porostů s nevhodnou nebo náhradní dřevinou skladbou.

Rezervu lze tvořit jen na výkony uvedené v příloze zákona o rezervách.

Rezervu na pěstební činnost jako náklad na dosažení, zajištění a udržení příjmů mohou v období, za které se podává daňové přiznání, vytvářet poplatníci daně z příjmů, kteří jsou podle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích, ve znění pozdějších předpisů – lesního zákona povinni provádět obnovu, ochranu a výchovu lesních porostů.

Rezerva se vytváří podle vytěženého objemu dřevní hmoty v m³. Výši rezervy si poplatník stanoví sám z rozpočtu nákladů na pěstební činnost. Rezerva se čerpá při realizaci pěstební činnosti, pokud tyto práce nejsou realizovány v rozpočtovaném objemu, rezerva se zruší. [7]

3.4.1. Účtování zákonných rezerv na pěstební činnost

1.	Tvorba zákonné rezervy na opravu hmotného majetku	552 / 451
2.	Čerpání / zrušení zákonné rezervy	451 / 552

Obrázek 3.2.

3.5. Rezerva na odbahnění rybníka

Pro účely zákona o rezervách se odbahněním rybníka rozumí odstraňování nánosů ze dna rybníka způsobených erozí okolních pozemků.

Tuto rezervu lze tvořit na maximálně 10 po sobě jdoucích zdaňovacích obdobích. Pro způsob tvorby, stanovení výše a použití se použijí obdobně ustanovení pro tvorbu rezervy na opravy hmotného majetku podle zákona o rezervách. [7]

3.6. Rezerva na sanaci pozemků

Jedná se o rezervu finančních prostředků na:

- sanaci pozemků dotčených těžbou,
- vypořádání důlních škod podle zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství – horního zákona, ve znění pozdějších předpisů,
- další rezervy, u nichž zvláštní zákon uvede, že jde o náklad na dosažení, zajištění a udržení příjmů. [7]

3.7. Zvláštní vázaný účet

Od roku 2004 je pro rezervy na pěstební činnost a ostatní zákonné rezervy stanovena povinnost uložit finanční prostředky na tyto rezervy na zvláštní vázaný účet v bance. Pro rezervy na opravu dlouhodobého hmotného majetku tato povinnost existuje až od roku 2009.

Samostatný účet není blíže specifikován, záleží na poplatníkovi, jaký účet či podúčet to bude. Poplatník ale musí být schopen prokázat, že peněžní prostředky byly po celou dobu od okamžiku vložení částky do doby podání daňového přiznání v bance nepoužity. To tedy znamená, že není možné tyto prostředky během roku používat. V praxi se každý rok během doby tvoření rezervy kumulují vklady provedené před podáním daňového přiznání za příslušné roky tvorby dle plánu. To je podmínka i proto, aby byly částky rezerv uznány za výdaj na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

Finanční prostředky na zvláštním vázaném účtu:

- nesmějí být předmětem ručení nebo konkurzu na majetek poplatníka,
- mohou být čerpány pouze na výdaje, na jejichž úhradu byly vytvořeny.

Za období, za které se podává daňové přiznání, je jako náklad na dosažení, zajištění a udržení příjmů zaúčtována ta část finančních prostředků na tvorbu rezerv, která byla převedena ve prospěch zvláštního vázaného účtu nejpozději do dne podání daňového přiznání.

Od 1. června 2006 je rozšířena definice pojmu zvláštní vázaný účet, která umožňuje uložení finančních prostředků nejen na účtech bank se sídlem na území ČR, ale také na účtech

bank na území jiného členského státu Evropské unie. Uložení peněžních prostředků na zvláštním vázaném účtu u banky se sídlem v jiném členském státě Evropské unie se týká ale pouze:

- rezervy na sanaci pozemků dotčených těžbou,
- rezerv na vypořádání důlních škod a
- rezerv, u nichž zvláštní zákon uvede, že se jedná o náklad na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

S uložením finančních prostředků na účtech bank se sídlem na území jiného členského státu Evropské unie musí souhlasit:

- příslušný obvodní báňský úřad,
- příslušný krajský úřad nebo
- Správa uložení radioaktivních odpadů.

Od 1.1.2009 musí být pro uznání zdanitelných příjmů uloženy na zvláštním vázaném účtu také finanční prostředky z tvorby rezervy na opravu hmotného majetku. [8]

3.7.1. Výnosy z prostředků rezerv

- výnosy z peněžních prostředků vázaných na zvláštním vázaném účtu a
- úrokové výnosy ze státních dluhopisů pořízených z prostředků zvláštního vázaného účtu. [4]

3.7.2. Čerpání zvláštního vázaného účtu

Peněžní prostředky z rezervy je možné čerpat pouze na účely, pro které byla rezerva vytvořena. Od roku 2006 mohou být ale prostředky, které jsou uloženy na zvláštním vázaném účtu, použity i na pořízení státních dluhopisů denominovaných výhradně v české koruně, a to u:

- rezerv na sanaci pozemků dotčených těžbou a rezerv na vypořádání důlních škod pouze na základě souhlasu příslušného obvodního báňského úřadu,
- rezerv pro rekultivace a sanace skládek pouze na základě souhlasu příslušného krajského úřadu,
- rezerv na zajištění vyřazování jaderného zařízení nebo pracoviště III. nebo IV. kategorie z provozu pouze na základě souhlasu Správy uložení radioaktivních odpadů.

Pro jednotlivý účel tvorby rezervy je vždy nutné zřídit pouze jeden zvláštní vázaný účet, který je veden v českých korunách nebo v eurech. [8]

3.7.3. Lhůty pro převod finančních prostředků

„1. Pokud poplatník do dne nabytí účinnosti zákona zřídil zvláštní vázaný účet podle ustanovení § 10a zákona č. 593/1992 Sb., zákona o rezervách, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, v bance se sídlem

- a) mimo území členského státu Evropské unie, převede zůstatek tohoto účtu nejpozději do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona ve prospěch účtu zřízeného v souladu s § 10a zákona č. 593/1992 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí tohoto zákona,
- b) na území členského státu Evropské unie a nezíská od příslušného obvodního báňského úřadu, příslušného krajského úřadu nebo Správy úložišť radioaktivního odpadu souhlas s pokračováním vedení tohoto účtu, převede zůstatek tohoto účtu nejpozději do termínu pro podání daňového přiznání za zdaňovací období započaté v roce 2006 ve prospěch účtu zřízeného v souladu s § 10a zákona č. 593/1992 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

2. Pokud poplatník do dne nabytí účinnosti tohoto zákona zřídil podle ustanovení §10a zákona č. 593/1992 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, více zvláštních vázaných účtů pro jednotlivý účel tvorby rezervy, převede zůstatky těchto účtů nejpozději do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona ve prospěch jediného účtu zřízeného v souladu s § 10a zákona č. 593/1992 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

3. Ustanovení § 10a zákona č. 593/1992 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije poprvé za zdaňovací období počínající v roce 2006.¹⁾“

3.7.4. Daňová uznatelnost finančních prostředků zvláštního vázaného účtu

„§ 4 odst. 1 písm. zm)

Od daně jsou osvobozeny výnosy z prostředků rezerv uložených na zvláštním vázaném účtu v bance podle zákona o rezervách, stanou-li se příjmem zvláštního vázaného účtu.

§ 36 odst. 6

Plynou-li poplatníkovi uvedenému v § 2 odst. 2 (daňový rezident) úrokové příjmy ze státních dluhopisů, které tento poplatník pořídil z prostředků zvláštního vázaného účtu

¹⁾ Zákon ČNR č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů

v bance podle zákona o rezervách a vedených na samostatném účtu u České národní banky, ve Středisku cenných papírů nebo v centrálním depozitáři, započte se sražená daň na celkovou daňovou povinnost. Pokud nelze sraženou daň nebo její část započíst na celkovou daňovou povinnost proto, že poplatníkovi vznikla ve výši nula nebo vykázal daňovou ztrátu anebo jeho celková daňová povinnost je nižší než daň sražená, vznikne ve výši daňové povinnosti, kterou nelze započítat, přeplatek.²⁾“

3.7.5. Insolvenční řízení

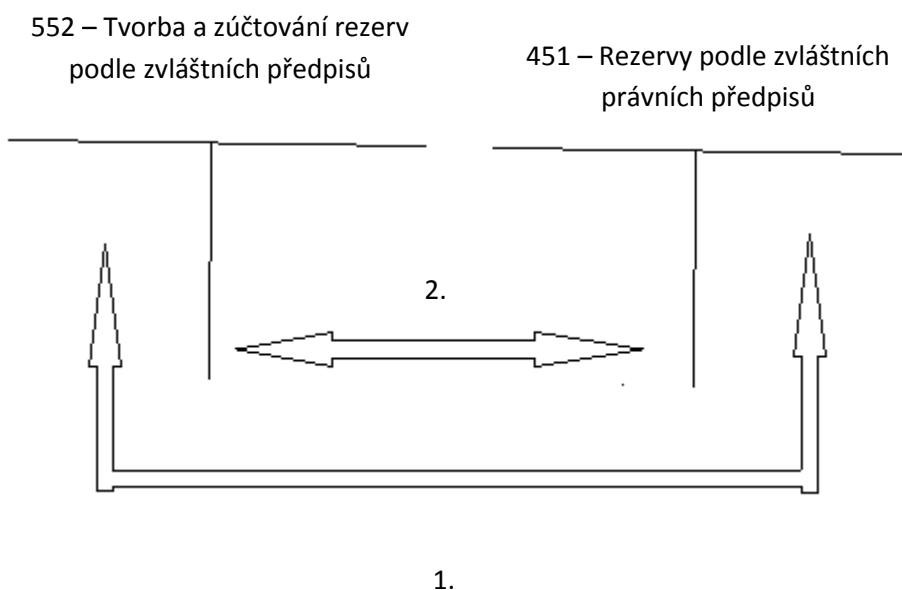
V souvislosti s novelou insolvenčního zákona byla s účinností od 1.1.2008 upravena pravidla pro finanční krytí týkající se rezerv na přestěbní činnost a ostatní rezervy.

Peněžní prostředky uložené na zvláštním vázaném účtu a státní dluhopisy vedené na samostatném účtu nesmějí být předmětem zajištění, nesmějí být zahrnuty do majetkové podstaty poplatníka v insolvenčním řízení (zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení – insolvenční zákon), nepodléhají výkonu rozhodnutí ani exekuci.

Pokud bylo přede dnem účinnosti tohoto zákona (do 31.12.2007) zahájeno řízení podle zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, a nebylo do dne nabytí účinnosti tohoto zákona (1.1.2008) pravomocně ukončeno, použije se pro daň z příjmů související s tímto řízením ustanovení zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění platném do účinnosti tohoto zákona (do 31.12.2007). [4]

²⁾ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

3.8. Účtování ostatních zákonných rezerv

1.	Tvorba zákonné rezervy na opravu hmotného majetku	552 / 451
2.	Čerpání / zrušení zákonné rezervy	451 / 552

Obrázek 3.3.

4. OSTATNÍ REZERVY

Účetní jednotky vytvářejí dále rezervy na rizika či ztráty z podnikání v souladu s § 25 a § 26 zákona o účetnictví.

4.1. Rezerva na restrukturalizaci

Na základě programu restrukturalizace schváleného orgánem k tomu příslušným podle zvláštního právního předpisu, případně společníky může účetní jednotka tvořit rezervu na restrukturalizaci.

Rezervu na restrukturalizaci lze tvořit a čerpat pouze na přímé náklady nezbytně nutné k uskutečnění programu restrukturalizace, které nesouvisí s pokračujícími aktivitami účetní jednotky.

K těmto nákladům nepatří náklady na přeškolení nebo přemístění zaměstnanců, kteří zůstanou nadále v zaměstnaneckém poměru, náklady na marketing apod.

Restrukturalizací se rozumí program, kterým se významně mění předmět činnosti účetní jednotky nebo způsob, jakým je činnost účetní jednotky prováděna.

Restrukturalizace může zahrnovat zejména:

- a) přemístění podnikatelských aktivit do jiné oblasti, případně uzavření provozu,
- b) utlumení nebo ukončení části podnikatelských aktivit. [1]

4.2. Rezerva na daň z příjmů

Rezervu na daň z příjmů podle § 26 zákona o účetnictví tvoří účetní jednotky, u nichž okamžik sestavení účetní závěrky předchází okamžiku stanovení výše daňové povinnosti. V následujícím účetním období se rezerva rozpustí a zaúčtuje se zjištěná daňová povinnost na účet 341-Daň z příjmů. [2]

4.2.1. Schéma účtování rezervy na daň z příjmů

1. *Účtování rezervy na daň z příjmů na konci účetního období započatého v roce 2008:*

Předpokládaná výše splatné daně vztahující se k běžné činnosti	591/453
Předpokládaná výše splatné daně vztahující se k mimořádné činnosti	593/453

2. *Účtování splatné daně za rok 2008 v účetním období započatém v roce 2009 a zúčtování rezervy na daň z příjmů zaúčtované v roce 2008:*

Daň z běžné činnosti – splatná	591/341
Daň z mimořádné činnosti – splatná	593/341
Platba daně za rok 2008 – výpis z BÚ	341/221
Předpokládaná výše splatné daně vztahující se k běžné činnosti zaúčtované v roce 2008 jako tvorba rezervy na daň z příjmů (zúčtování rezervy)	453/591
Předpokládaná výše splatné daně vztahující se k mimořádné činnosti zaúčtovaná v roce 2008 jako tvorba rezervy na daň z příjmů (zúčtování rezervy)	453/593

5. TICHÉ REZERVY

Jedná se o rezervy, které nejsou jako rezervy přímo účetně zobrazeny – vznikají např. nižším oceněním aktiv, vyšším oceněním dluhů, než je jejich skutečná cena, a zrychleným odepisováním.

Můžeme je také chápat jako rozdíl mezi účetní hodnotou aktiv vykázaných v bilanci a jejich vyšší skutečnou hodnotou, resp. rozdíl mezi účetní hodnotou pasiv vykázaných v bilanci a jejich nižší skutečnou hodnotou k rozhodnému datu bilance. [1]

6. REZERVY PODLE US GAAP / IFRS

6.1. *Definice rezerv podle US GAAP / IFRS*

Rezerva se vytvoří, pokud se očekává, že firma bude muset v budoucnosti předat majetek nebo poskytnout službu, ale existuje značná nejistota o výši nebo načasování konečného výdaje. Jediná komplikace, která v praxi nastává, je, že kvůli rozdílnému chápání významu slova „pravděpodobný“ US GAAP považuje výrazy rezervy (provision) a podmíněné závazky (contingent liability) za synonyma, zatímco podle IFRS se jedná o dva úplně odlišné pojmy.

IFRS označuje za podmíněné ty závazky a aktiva nevykazované v účetních výkazech, protože jejich existence je závislá na jedné nebo více nejistých budoucích událostech, které nejsou plně pod kontrolou podniku. [3]

6.2. *Rezervy podle US GAAP*

Tvorba rezerv (recording provisions) podle **US GAAP**: podle SFAS 5, odst. 8 se podmíněný závazek, čímž se myslí jak opravné položky tak rezervy, tvoří, pokud podmíněná ztráta nebo náklad je:

- 1) pravděpodobná (probable),
- 2) odhadnutelná (estimable).

Pokud je podmíněná ztráta nebo náklad buď pravděpodobná nebo odhadnutelná, rezerva se zaúčtovat nemusí, ale podmíněná událost se musí vysvětlit v příloze účetní závěrky. [3]

6.3. Rezervy podle IFRS

Rezerva je závazek s neurčitým časovým určením nebo výší. [3]

6.3.1. Uznání rezerv

Tvorba rezerv (recording provisions) podle **IFRS**: podle IAS 37, odst. 2 se rezerva tvoří pokud:

- 1) podnik má současný závazek (smluvní nebo mimosmluvní) v důsledku minulé události,
- 2) je pravděpodobné, že k úhradě tohoto závazku bude nutné vynaložit zdroje, které by v budoucnosti přinesly ekonomický prospěch a
- 3) může být proveden spolehlivý odhad výše závazku.

Pokud nejsou splněny všechny tři podmínky zároveň, rezerva se nevykazuje.

Finanční prostředky z rezervy mohou být použity pouze na výdaje, na které byly původně vytvořeny.

Pokud podnik očekává náhradu budoucích výdajů nebo alespoň části výdajů, na které je rezerva tvořena, zaúčtuje tuto náhradu jako samostatné aktivum v hodnotě, která nesmí přesáhnout výši rezervy. Náhradu vykáže pouze za předpokladu, jen pokud je její přijetí prakticky jisté. Ve výsledovce je pak možné vykázat náklady z rezerv snížené o částku budoucích náhrad.

U rezerv by měla být prováděna pravidelná inventarizace za účelem odůvodnění její aktuální výše a zjištění, zda stále trvají předpoklady pro její tvorbu.

Závazek: Je to současná povinnost podniku vyplývající z minulosti, kterou bude podnik nucen v budoucnosti vypořádat a použít k tomu zdroje, ze kterých by mu za jiných okolností plynul určitý ekonomický prospěch. Pro existenci závazku není nutné znát identitu protistrany, k níž závazek existuje.

Současný závazek je důsledkem minulé události, která podniku nepřináší žádnou jinou alternativní metodu převodu budoucího ekonomického přínosu než ve prospěch uspokojení závazku.

Minulá událost je událost vedoucí k současnému závazku.

Smluvní závazek je závazek vznikající ze:

- smlouvy,
- právních předpisů,
- jiné legislativy.

Mimosmluvní závazek vyplývá z chování podniku v minulosti, kdy svými činy, oznámením či jinými aktivitami dal třetím stranám najevo, že uzná své konkrétní závazky nyní i v budoucnosti. Například:

- uspokojení reklamace zboží vrácením peněz zákazníkovi
- odstranění závad a znečištění kontaminované půdy v okolí místa výroby

Spolehlivý odhad závazku lze provést tam, kde je možné stanovit rozsah potenciálních důsledků. Závazek, u něhož tento spolehlivý odhad nelze provést, se nazývá podmíněný a nevykazuje se v účetních výkazech. [3]

6.3.2. Podmíněný závazek / podmíněné aktivum

Podmíněný závazek je důsledkem minulé události, jehož existence je závislá na jedné nebo více nejistých budoucích událostech, které nejsou plně pod kontrolou podniku.

Může se jednat i o již existující závazek, který je důsledkem minulé události, ale u něhož je nepravděpodobné, že by podnik musel k úhradě tohoto závazku čerpat zdroje, z nichž by za jiných okolností podniku plynul určitý ekonomický prospěch, nebo nelze výši závazku spolehlivě stanovit. Takový závazek se v rozvaze nevykazuje.

IAS 37, odst. 18 zakazuje tvorbu rezerv pro podmíněné závazky.

Podmíněné aktivum je důsledkem minulé události, jehož existence je závislá na jedné nebo více nejistých budoucích událostech, které nejsou plně pod kontrolou podniku. Nevykazuje se v rozvaze.

Při rozhodování, zda se jedná o rezervu či podmíněný závazek, je nutné zvážit následující okolnosti:

- 1) Existuje současný závazek vyplývající z minulé události?

- 2) Je budoucí čerpání zdrojů na úhradu tohoto závazku pravděpodobné?
- 3) Je stanovení výše závazku spolehlivé?

Pokud jsou odpovědi na všechny tři otázky ANO, podnik vykáže tento závazek jako rezervu, kterou musí uvést v účetní závěrce.

Jestliže existuje potenciální závazek, u kterého je pravděpodobné budoucí čerpání finančních zdrojů na jeho úhradu, zveřejní podnik tento závazek jako podmíněný v příloze k účetní závěrce.

Pokud neexistuje ani potenciální závazek, podnik neprovede nic.

Ačkoliv se na první pohled může zdát, že IFRS a US GAAP jsou velmi odlišné (jeden tvorbu podmíněných závazků vyžaduje a druhý je zakazuje), správná aplikace SFAS 5 a IAS 37 však vede ke srovnatelným účetním výsledkům. Jeden rozdíl však stále existuje.

Podle **SFAS 5**, odst. 17 se podmíněný zisk, který vede k podmíněnému majetku, zaúčtovat nesmí. Zisk se tedy může zaúčtovat pouze v okamžiku realizace, kdy je prokazatelně jistý.

Podle **IAS 37**, odst. 22 se může podmíněný majetek zaúčtovat v momentu, kdy jeho realizace je téměř jistá.

Poslední rozdíl, na který bývá poukazováno, je, že IAS 37 je výrazně podrobnější než SFAS 5. Ani jeden standard však situaci neřeší optimálně, v blízké době jsou očekávány změny. [3]

6.3.3. Oceňování rezerv

Výše rezervy by měla odpovídat nejlepšímu odhadu výdajů potřebných na uspokojení současného závazku k rozvahovému dni. Rezerva se oceňuje v částce před zdaněním.

Při stanovení nejlepšího odhadu vychází vedení podniku z:

- zkušeností z obdobných transakcí a
- informací, rad a doporučení nezávislých odborníků,

přičemž musí brát v úvahu pravděpodobnost transakce.

Způsoby oceňování rezerv:

- 1) *Očekávaná hodnota* – např. rezerva na záruční opravy autorádií

$$\frac{\text{historicky známý podíl vrácených autorádií na celkovém objemu prodaných výrobků}}{\text{objem produkce v daném účetním období}} \times \text{očekávané náklady na opravu nebo výměnu vrácených autorádií}$$

2) *Nejpravděpodobnější výsledek* – např. rezerva na potenciální prohru v soudním sporu

- Pokud je více pravděpodobné, že podnik soudní spor prohraje, vytvoří rezervu na celou odhadovanou výši odškodnění a soudních poplatků.
- V opačném případě podnik žádnou rezervu tvořit nebude, ale popíše daný případ v příloze k účetní závěrce. [3]

6.4. Rezervy v rozvaze

Rezervy se mohou seskupit podle toho, jak se vykazují v rozvaze nebo podle toho, jak se vytvoří ve výkazu zisků a ztrát. Přestože se US GAAP všeobecně na rezervy dívá z pohledu výsledovky, rozvahový pohled IFRS je přehlednější. Proto jsou následující příklady rezerv seskupeny z rozvahového hlediska:

6.4.1. Příklady rezerv, které se vykazují jako závazky:

- 1) *Placená volna (compensated absences)*: Mezi placená volna patří například nemocenská nebo dovolená, kterou si zaměstnanci vybírají v nepředvídatelných dobách. Aby nevznikly příliš velké výkyvy, firma už v lednu časově rozliší odhad nákladů, které jí ale vzniknou, až si zaměstnanec vybere svou dovolenou v srpnu. Přestože se technicky jedná o rezervu, firmy obvykle tyto položky účtují jako součást časového rozlišení (výdaje příštích období).
- 2) *Bonusy (bonuses)*: Pokud se jedná o bonusy nebo prémie, které se odvíjí od výkonu pracovníka (nebo na základě nepravidelné události), postupuje se stejně jako u placeného volna. Pokud se však jedná o pevnou částku (např. třináctý plat), jedná se o časové rozlišení, nikoliv o rezervu.

- 3) *Reklamace a záruky, smluvní (returns and allowances)*: Na rozdíl od těch povinných, smluvní rezervy se téměř vždy vykazují v závazcích. Další rozdíl mezi nimi je, že tvorba těchto rezerv se nepromítá do výsledovky jako snížení výnosů, ale jako náklad (obvykle součást odbytu). Správně by se všechny materiální rezervy na opravy a reklamace měly vykazovat v závazcích. Hlavní rozdíl mezi povinnými a smluvními rezervami proto neovlivňuje rozvahu ale výsledovku. Rozdíl spočívá v tom, že pokud povinnost akceptovat reklamace nebo provádět bezplatné opravy vyplývá ze zákona, ve výsledovce se rezerva tvoří jako snížení výnosů. Pokud povinnost vyplývá z dohody mezi kupujícím a prodávajícím, jedná se o náklad.
- 4) *Prémie a kupóny (premiums and coupons)*: Pod pojmem prémie se myslí prémie pro zákazníka. Například zákazníkům se jako dárek k pudinkovému prášku přibalí plyšová hračka s názvem výrobce. Protože výrobce dopředu neví, kolik hraček se nakonec v každém měsíci rozdá, odhadne to a vytvoří rezervu. Podobná situace nastane, pokud se v novinách zveřejní inzerát s kupónem na slevu. V každém případě se v rozvaze jedná o rezervu, zatímco ve výsledovce o náklad, který se vykáže jako součást odbytu.
- 5) *Odpovědnost za defekty (liabilities for defects)*: Pokud firma na trh dodá výrobek s defektem, ten může kupujícímu způsobit škodu, kterou firma bude muset nahradit. Pokud je pravděpodobné, že firma bude muset poskytnout náhradu, tvoří rezervu. Ve výsledovce se jedná buď o náklad, nebo o ztrátu, pokud vada byla úmyslná.
- 6) *Odpovědnost za znečištění životního prostředí (environmental liabilities)*: Postup je obdobný jako u odpovědnosti za defekty.
- 7) *Riziko spojené s neadekvátním pojištěním (self, under insurance risk)*: Pokud společnost vlastní majetek, který není pojištěný nebo má pojištění, ale nedostatečné, jedná se o situaci, kdy tento majetek pojišťuje sama nebo neadekvátně. V takovém případě musí společnost provést podobný odhad jako pojišťovna a vytvořit rezervu, která bude toto riziko zobrazovat.
- 8) *Nevýhodné smlouvy (onerous contract)*: Existují dohody, které jsou pro podnik nepříznivé z hlediska vysokých nákladů nebo dokonce ztrát, neboť nevyhnutelné náklady plynoucí ze smluvních povinností převyšují ekonomický prospěch. Například podnik platí nájemné měsíčně 50 000 Kč, přičemž prostory do podniku přinášejí pouze 30 000 Kč. Podnik takové dohody sice může vypovědět, ale penále za vypovězení jsou často tak vysoké, že se vyplatí dohodu dodržet. V opačném případě by vytvořil rezervu na očekávanou výši pokut a penále.

9) *Restrukturalizace (restructuring)*: Od roku 2002 US GAAP zakazuje tvorbu rezerv na restrukturalizace, kromě fúzí a akvizic. IFRS tvorbu na restrukturalizaci připouští. V procesu konvergence ale dochází ke sbližování pravidel obou standardů, cílem je zakázat tvorbu rezerv na restrukturalizaci jak podle US GAAP, tak podle IFRS.

Restrukturalizace je podle IAS 37 program naplánovaný a řízený vedením podniku, při němž dochází k zásadním změnám v předmětu podnikání nebo základní strategie podniku.

Příklady událostí, které mohou splnit definici restrukturalizace:

- prodej části podnikatelských aktivit,
- ukončení části podnikatelských aktivit,
- uzavření divizí podniku,
- změny ve struktuře podnikového managementu apod.

Restrukturalizace může být provedena na základě smluvního nebo i mimosmluvního závazku. Mimosmluvní závazek podniku provést restrukturalizaci vznikne ale pouze v tom případě, že podnik vypracuje podrobný plán restrukturalizace, který začne realizovat nebo o jeho hlavních rysech informuje ty, kterých se restrukturalizace týká. Samotné rozhodnutí vedení podniku o provedení restrukturalizace nezakládá mimosmluvní závazek a tím podnět k vytvoření rezervy.

Základní požadavky na obsah restrukturalizačního plánu:

- místo a obor, kterého se restrukturalizace dotkne,
- umístění, funkce a počet pracovníků, kterým bude v důsledku restrukturalizace ukončena pracovní smlouva a budou odškodněni,
- výdaje spojené s restrukturalizací,
- dobu realizace plánu.

Rezerva se vykáže v případě splnění daných kritérií restrukturalizace a zveřejnění úmyslu jejího provedení.

Rezerva na restrukturalizaci může zahrnovat pouze náklady nezbytně nutné na její provedení, nikoliv náklady, které jsou spojeny s pokračující činností podniku. Do rezervy na restrukturalizaci tak není možné zahrnout náklady na přeškolení zaměstnanců, kteří budou přeloženi na jiná pracovní místa, nebo náklady na marketing a propagaci pokračujících aktivit podniku.

10) *Rezervy vytvořené koupenou firmou (pre-acquisition contingencies)*: Kupující firma převezme při akvizici rezervy stejně jako jiné závazky. IFRS 3 sice umožňuje tvorbu

těchto rezerv, ale pouze pokud závazek provést restrukturalizaci existuje již před akvizicí. Jinak řečeno, koupená firma musela rezervu vytvořit již dříve sama.

11) *Soudní spory (litigation)*: Rezerva se tvoří po zahájení soudního procesu. Protože soudní procesy ale většinou vznikají z historických událostí, např. z prodeje vadného výrobku nebo znečištění životního prostředí, rezervu je možné vytvořit i v případě, že bude pravděpodobné, že soudní proces bude teprve zahájen.

12) *A další podobné události*: Např. riziko vyvlastnění majetku podniku státem. [9]

6.4.2. Příklady rezerv, které se tvoří, i když je plnění nepravděpodobné

1) *Garance podle US GAAP (guarantees)*: Podle US GAAP podnik musí vytvořit rezervu v okamžiku, kdy poskytne záruku jinému podniku, týká se i bankovních záruk.

2) *Dohody o zpětném odkoupení (repurchase agreements)* [9]

6.4.3. Příklady rezerv, které se netvoří

1) *Opravy a údržba (repairs and maintenance)*: Tvorbu těchto rezerv neumožňují US GAAP ani IFRS.

2) *Pojištění rizika (risks assumed by insurance companies)*: Rezervu není nutné tvořit, pokud dané riziko plně kryje pojišťovna. Pokud ho ale kryje pouze částečně, tak rezervu tvořit musí.

3) *Očekávané změny v zákoně (costs associated with expected changes in law)*: Nelze tvořit rezervu pouze z důvodu očekávání změn zákona. Po její změně je však tvorba rezervy možná.

4) *Všeobecné riziko spojené s podnikáním (general business risk)*: Mělo by se vysvětlit v příloze, rezerva se ale tvořit nesmí.

5) *Budoucí provozní ztráty (future operation losses)*: Rezerva se nevykazuje, neboť budoucí provozní ztráty nejsou důsledkem minulých událostí a nejsou nevyhnutelné. [9]

6.5. Zveřejnění

6.5.1. Rezervy

Podnik ve své účetní závěrce uvádí pro jednotlivé typy rezerv tyto základní údaje:

- Popis rezervy, účel její tvorby a předpokládané období jejího čerpání,
- účetní hodnotu na začátku a na konci účetního období,
- čerpání již existujících rezerv,

- tvorbu nových rezerv,
- další pohyby (např. zvýšení hodnoty existující rezervy),
- rozpuštění nevyužitých částek rezerv,
- navýšení rezerv v důsledku časové hodnoty peněz,
- částky očekávaných náhrad.

6.5.2. Podmíněné závazky

Podnik zveřejňuje pro podmíněné závazky následující informace:

- Popis závazku,
- pravděpodobnost budoucích nejistých událostí, které mohou ovlivnit podstatu podmíněného závazku a nejsou plně pod kontrolou podniku,
- odhad finančního dopadu,
- očekávané nebo možné náhrady.

6.5.3. Podmíněná aktiva

- Popis aktiva,
- odhad finančního přínosu. [3]

6.5.4. Citlivé položky

V některých případech by zveřejnění určitých informací mohlo ohrozit zájmy podniku nebo jeho dobrou pověst, takové informace podnik není povinen poskytovat, měl by ale vytvořit rezervu, vysvětlit základní podstatu rezervy v příloze k účetní závěrce a také uvést důvod, proč daná informace nebyla zveřejněna. [3]

6.6. Zvláštnosti rezerv podle US GAAP a IFRS

- 1) Podle US GAAP se stává běžnou praxí diskontování rezerv, moderní vyhlášky jako SFAS 143 nebo IAS 37 to přímo vyžadují. Pokud je dopad časové hodnoty peněz významný, je částkou rezervy současná hodnota budoucích výdajů a následné zvyšování rezervy v důsledku pohybu současné hodnoty se vykazuje jako nákladové úroky.
- 2) Většina auditorů se shoduje v názoru, že účtovat tvorbu smluvních rezerv jako snížení výnosů je chybou, kterou je nutné bezodkladně opravit bez ohledu na její výši.
- 3) Při vyčíslení rezervy na ztráty spojené s očekávaným pozbytím aktiv se neberou v úvahu zisky z tohoto očekávaného pozbytí.

- 4) Anglické slovo „reserves” je správný název pro tu část nerozděleného zisku, kterou firma nemůže nebo nemíní vyplatit jako dividendy. Protože slovo reserves se však hovorově používá na označení různých dalších účetních položek, místo něj se běžně používá výraz „appropriated retained earnings”. Tento výraz nejenže má tu výhodu, že se neplete se žádným jiným výrazem, ale také přesně vyjadřuje podstatu položky. Pokud je nutné upozornit na skutečnost, že nerozdělený zisk není nějak omezený, může se použít výraz „unappropriated retained earnings“. [5]

6.7. Směrnice IFRIC

Výbor IFRIC vydal v září 2005 směrnici Evropské unie o elektroodpadu. Ta uděluje výrobcům elektrických a elektronických zařízení vyrobených a prodaných domácnostem před 13. srpnem 2005 (tzv. historická zařízení), aby nesly náklady spojené se sběrem, ošetřením a ekologickou likvidací těchto zařízení. Tito výrobci se na úhradě nákladů podílejí poměrně podle jejich podílu na trhu. [3]

7. PŘÍKLADY

7.1. Příklad

Společnost TV s. r. o. vyrábí plazmové televize. Společnost nabízí svým zákazníkům rozšířené záruky, které garantují funkčnost výrobku po dobu tří let. Zákazník za tuto službu platí poplatek. Společnost TV s. r. o. je převádí na účet pojišťovny, která daná rizika kryje.

Řešení

Společnost TV s. r. o. by měla vytvořit rezervu na nejlepší odhad závazku rozšířené záruky. Existence dohody o pojištění mezi společností TV s. r. o. a pojišťovnou neruší závazky společnosti vůči zákazníkovi. Ten má právo požadovat své nároky z rozšířených záruk a zároveň společnost TV s. r. o. může požadovat uhrazení těchto nároků od pojišťovny.

Společnost nemůže uznat aktivum k pojišťovacím nárokům, pokud úhrada od pojišťovny není prakticky jistá. Společnost by měla zveřejnit podmíněné aktivum v příloze k účetní závěrce, pokud se domnívá, že výnos z pojištění je pravděpodobný, ale nikoliv prakticky jistý. K tomu, aby mohlo být uznáno podmíněné aktivum, by vedení společnosti TV s. r. o. mělo prokázat, že riziko bylo kryto pojistkou, že v historii byly již podobné nároky

od pojišťovny požadovány a že ostatní právní a odborné zprávy naznačují, že nárok by měl být splněn.

Náklad související s rezervou může být vykázán ve výsledovce v čisté hodnotě po snížení o příjem z pojištění.

Podle standardu IAS 37 nesmí být vytvářeny rezervy na budoucí provozní ztráty.

7.2. Příklad

Společnost ŽIDLE a. s. vyrábí a prodává nábytek. Představenstvo schválilo plán prodeje pro první čtvrtletí roku 2012 v objemu 1 000 ks prodaných jídelních sestav. Během tohoto období bude činnost výroby jídelních sestav vedena jako ukončovaná činnost a ztráty jsou odhadovány na přibližně 2 mil. Kč. Vedení ŽIDLE a. s. plánuje tyto ztráty zahrnout do rezervy na restrukturalizaci.

Řešení

Podle standardu IAS 37 ŽIDLE a. s. nemůže vytvořit rezervu na budoucí provozní ztráty, měla by tvořit rezervu na restrukturalizaci, a to jakmile představenstvo sestaví a oznámí restrukturalizační plán. Odhadované provozní ztráty by neměly být do tohoto plánu zahrnovány, neboť neodpovídají kritériím pro uznání rezerv.

7.3. Příklad

Nová legislativní opatření v oblasti bezpečnosti práce vyžadují, aby byl ze všech budov odstraněn azbest a aby byly ve všech provozech zavedeny detektory požáru. Odstranění azbestu je vyžadováno i v případě, že majetek není v užívání. Nový zákon je v účinnosti například od roku 2004.

Společnost A vlastní 10 let starou továrnu, která obsahuje azbest. Detektory ohně nejsou instalovány. Odhadované náklady na odstranění azbestu jsou 70 000 EUR, další náklady ve výši 30 000 EUR vzniknou v důsledku snížení zisků, neboť továrna nebude při odstraňování azbestu schopna provozu v plném rozsahu. Odhadované náklady na instalaci detektorů ohně jsou 40 000 EUR.

K 31. prosinci 2003 nebyly zahájeny práce ani na odstraňování azbestu, ani na instalaci detektorů ohně. Nicméně byly podepsány smlouvy s dodavateli na práci plánovanou na první měsíce roku 2004.

Řešení

Společnost A by měla účtovat o rezervě na 70 000 EUR, které představují přímý náklad na odstranění azbestu. Neměla by být vykázána rezerva na provozní ztráty, které vzniknou během odstraňování azbestu nebo instalace detektorů ohně.

Rezerva je vytvořena na odstranění azbestu, protože skutečnost zakládající tuto povinnost je vlastnictví budovy, která azbest obsahuje. Společnost se nemůže vyhnout požadavku na jeho odstranění.

Není ale vytvořena rezerva na provozní ztráty, protože zde neexistuje skutečnost zakládající povinnost takových ztrát. Vedení by se například mohlo pokusit situaci přehodnotit a přemístit provoz tak, aby se ztráty nevytvořily či aby došlo k jejich minimalizaci. Provozní ztráty jsou nepřímým důsledkem požadavku na odstranění azbestu.

Neměla by být vytvořena ani rezerva na instalaci detektorů ohně. Společnost má možnost zastavit provoz továrny a vyhnout se tak požadavku instalace detektorů. Existence podepsaných smluv nemá vliv na to, zda je nutné vytvořit rezervu či nikoliv. Závazek vůči dodavateli nevzniká, dokud není vykonána práce v rámci podepsané smlouvy.

Samotné zavedení nových právních požadavků není událostí zakládající povinnost. Ta vzniká až v důsledku kombinace vlastnictví budovy obsahující azbest a nové legislativy, která ukládá odstranění azbestu. Je na rozhodnutí vedení společnosti, zda bude pokračovat v užívání budovy k provozu – to by znamenalo událost zakládající povinnost instalace detektorů požáru v budoucnosti.

7.4. Příklad

Podnik prodává lednice, na které poskytuje záruku 2 roky. V roce 2005 měl tržby ve výši 20 mil., náklady na prodané zboží činily 15 mil. Dle zkušeností z minulých let odhaduje, že výše záručních oprav bude cca 10% tržeb. V roce 2006 dosáhly skutečné náklady na záruční opravy (řešené dodavatelsky) výše 1,5 mil. Podnik v tomto roce revidoval svůj odhad – počítá s tím, že i v roce následujícím pravděpodobně skutečné opravy budou rovněž ve výši 1,5 mil. V roce 2007 činily náklady na skutečné záruční opravy 1 mil.

Zjistěte vliv na HV v jednotlivých letech.

- 1) r. 2005 vliv na HV -2mil.
- 2) r. 2006 vliv na HV -1mil.

3) r. 2007 vliv na HV +0,5mil.

8. ANALÝZA TVORBY REZERV VE VYBRANÝCH SPOLEČNOSTECH V ČESKÉ REPUBLICE

8.1. Úvod

Analýza tvorby rezerv v ČR byla provedena na základě veřejně dostupných informací z obchodního rejstříku a interních údajů poskytnutých vybranými společnostmi. Společnosti byly pro účely sestavení analýzy vybrány náhodně za předpokladu tvorby účetní nebo zákonné rezervy. Součástí analýzy je také dotazník, který vyplňovaly náhodně dotazované společnosti. Výběr společností a zjištění, zda rezervy tvoří či ne, byly provedeny na základě údajů z obchodního rejstříku.

Analýza byla sestavována pro období od 1.1.2006 po účetní období končící dnem 31.12.2009. Za účetní období 2010 v době zpracování bakalářské práce ještě požadované údaje od většiny společností nebyly k dispozici.

8.2. Stanovení cílů analýzy

Primárním cílem analýzy tvorby rezerv v ČR je zjistit:

- jaké rezervy společnosti v ČR tvoří,
- důvody tvorby rezerv,
- výhody a nevýhody tvorby rezerv z účetního i daňového hlediska.

Dalším cílem je podrobit analýze vybranou společnost, podat konkrétní a ucelený pohled na její tvorbu rezerv a vypracovat vnitropodnikovou směrnici pro tvorbu rezerv, která by vyhovovala požadavkům interního systému.

8.3. Analýza daňových aspektů tvorby rezerv ve vybraných společnostech v ČR

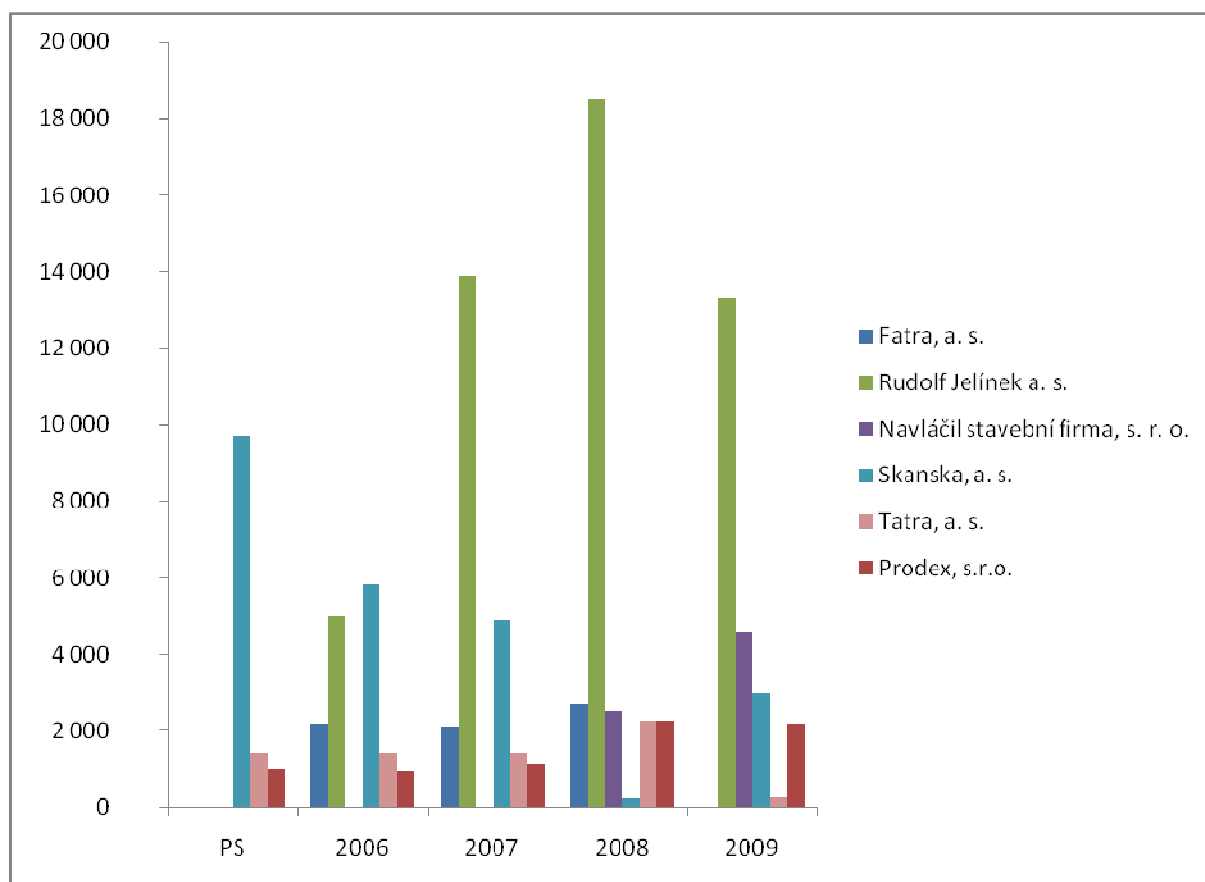
8.3.1. Vývoj zákonných rezerv u vybraných společností v ČR

Následující tabulka 8.1. obsahuje informace týkající se tvorby zákonných rezerv ve vybraných společnostech v České republice. Údaje uvedené v letech 2006 - 2009 představují konečné zůstatky zákonných rezerv na opravu dlouhodobého hmotného majetku (DHM) v jednotlivých letech. Tabulka vychází z údajů přílohy č. 1 této bakalářské práce.

**Vývoj zákonných rezerv na opravu DHM
u vybraných společností v ČR od roku 2006 (v tis. Kč)**

Společnost	PS	2006	2007	2008	2009
Fatra, a. s.	0	2 207	2 117	2 700	0
Rudolf Jelínek a. s.	0	4 984	13 894	18 477	13 311
Navláčil stavební firma, s. r. o.	0	0	0	2 521	4 604
Skanska, a. s.	9 723	5 810	4 895	215	2 990
Prodex, s.r.o.	1 000	939	1 125	2 250	2 199
Tatra, a. s.	1 409	1 417	1 430	2 250	276

Tabulka 8.1. Vlastní zpracování na základě údajů z Obchodního rejstříku

Graf 8.1.

Můžeme pozorovat, že tvorba zákonných rezerv (v tomto případě na opravu DHM) obecně klesá. Jak vyplývá z níže uvedených odpovědí dotazníku (příloha č. 3), je tento stav způsoben povinností držet finanční prostředky z těchto rezerv na zvláštním vázaném účtu. Po toto období s nimi není možné jakkoliv disponovat, což je především pro menší

společnosti velmi nevýhodné. O této skutečnosti jsem se prakticky přesvědčila při vyhledávání společností v obchodním rejstříku, které tvoří rezervy. Z dvaceti vyhledaných menších společností tvořily rezervy pouze dvě, z hlediska tvorby zákonné rezervy dokonce jen jedna, a to Navláčil stavební společnost (viz výše). Naopak u velkých akciových společností především stavebního typu je tvorba rezerv, a to i těch zákonných, téměř běžnou záležitostí, i když po změnách v roce 2008, které se dotkly povinnosti držet peněžní prostředky na zvláštním vázaném účtu, i velké společnosti začínají tvorbu zákonných rezerv omezovat.

Otázkou je, zda je držení finančních prostředků a splnění dalších zákonných podmínek pro daňovou uznatelnost rezerv pro společnost vůbec výhodné. Za účelem zjištění odpovědi byl sestrojen následující příklad:

8.3.2. Příklad – společnost Měděnka s. r. o.

Společnost Měděnka, s. r. o. zahájila 1.1.2010 podnikatelskou činnost v oblasti výroby a prodeje kovových konstrukcí za těchto předpokladů:

- 1) Počáteční stav peněžních prostředků byl ve výši 2 000 000 Kč
- 2) V průběhu účetního období nakoupena výrobní hala za 2 500 000 Kč, stroje a zařízení za 1 680 000 Kč a software za 360 000 Kč
- 3) Úvěr ve výši 500 000 Kč
- 4) Tvorba rezervy ve výši 620 000 Kč
- 5) V průběhu roku byl nakoupen a spotřebován materiál v hodnotě 986 632 Kč, ke konci účetního období byla doplněna zásoba materiálu o 200 000 Kč, a to dodavatelsky
- 6) Společnost vykazuje ke konci účetního období nezaplacené vystavené faktury ve výši 260 000 Kč
- 7) Daňové odpisy se rovnají účetním
- 8) Měděnka, s. r. o. za účetní období roku 2010 vykázala tyto náklady a výnosy:

Výnosy:

prodej výrobků	5 500 000 Kč
změna stavu výrobků	360 000 Kč
změna stavu nedokončené výroby	246 890 Kč
úroky z vkladů na účtu	26 542 Kč

Výnosy celkem	6 133 432 Kč
----------------------	---------------------

Náklady:

materiál	986 632 Kč
mzdy zaměstnancům	1 246 520 Kč
sociální a zdravotní pojištění z mezd	423 817 Kč
opravy a udržování	154 705 Kč
energie	84 661 Kč
telefonní poplatky	11 758 Kč
poštovní služby	2 795 Kč
poradenské služby	10 455 Kč
tvorbu rezervy	620 000 Kč
nájemné	80 000 Kč
opravná položka na materiál	96 111 Kč
odpisy	363 287 Kč
ostatní daně a poplatky	4 521 Kč
nákladové úroky	22 040 Kč
úroky z úvěru na pořízení DHM	2 260 Kč

Náklady celkem	4 109 562 Kč
-----------------------	---------------------

1) Výpočet daně z příjmů PO za předpokladu tvorby rezervy na opravu DHM a splnění všech zákonných podmínek pro daňovou uznatelnost této rezervy

2010:

Základ daně	2 023 870 Kč
Základ daně zvýšený	2 126 762 Kč
Základ daně zaokrouhlený	2 126 000 Kč
Daň z příjmů PO (19 %)	403 940 Kč
Výsledek hospodaření za účetní období	1 619 930 Kč

Pro zjednodušení budeme předpokládat, že v následujících účetních obdobích 2011 a 2012 společnost Měděnka, s. r. o. vykázala stejné náklady a výnosy jako v roce 2010. Dále je předpokládána neměnnost sazby daně z příjmů právnických osob a stejná výše odpisů.

2011:

Základ daně	2 023 870 Kč
Základ daně zvýšený	2 126 672 Kč
Základ daně zaokrouhlený	2 126 000 Kč
Daň z příjmů PO (19 %)	403 940 Kč
Výsledek hospodaření za účetní období	1 619 930 Kč

Ve zdaňovacím období roku 2012 dojde k čerpání zákonné rezervy na opravu DHM, která byla tvořena ve dvou předcházejících letech (nová rezerva v tomto roce již tvořena nebyla, došlo pouze k čerpání):

2012:

Výnosy	6 133 432 Kč
Náklady	3 489 562 Kč
Základ daně	2 643 870 Kč
Základ daně zvýšený	2 746 762 Kč
Základ daně zaokrouhlený	2 746 000 Kč
Daň z příjmů PO (19 %)	521 740 Kč
Výsledek hospodaření za účetní období	2 122 130 Kč

Celkem zapláceno na dani z příjmů právnických osob:

$$403\,940\text{ Kč} + 403\,940\text{ Kč} + 521\,740\text{ Kč} = \underline{1\,329\,620\text{ Kč}}$$

2) Výpočet daně z příjmů PO za předpokladu tvorby účetní rezervy**2010 – 2011:**

Základ daně	2 023 870 Kč
Základ daně zvýšený	2 746 762 Kč
Základ daně zaokrouhlený	2 746 000 Kč
Daň z příjmů PO (19 %)	521 740 Kč
Výsledek hospodaření za účetní období	1 502 130 Kč

V roce 2011 budou veškeré náklady i výnosy stejné, tedy i daň z příjmů právnických osob a výsledek hospodaření za účetní období. V roce 2012 dojde k čerpání rezervy ve výši 1 240 000 Kč.

2012:

Výnosy	6 133 432 Kč
Náklady	3 489 562 Kč
Základ daně	2 643 870 Kč
Základ daně zvýšený	2 746 762 Kč
Základ daně zaokrouhlený	2 746 000 Kč
Daň z příjmů PO (19 %)	521 740 Kč
Výsledek hospodaření za účetní období	2 122 130 Kč

Celkem zapláceno na dani z příjmů právnických osob:

$$521\,740\text{ Kč} + 521\,740\text{ Kč} + 521\,740\text{ Kč} = \underline{1\,565\,220\text{ Kč}}$$

Rozdíl:

$$1\,565\,220\text{ Kč} - 1\,329\,620\text{ Kč} = 235\,600\text{ Kč}$$

3) Výpočet daně z příjmů PO bez předpokladu tvorby rezervy

2010 – 2012:

Základ daně	2 643 870 Kč
Základ daně zvýšený	2 746 762 Kč
Základ daně zaokrouhlený	2 746 000 Kč
Daň z příjmů PO (19 %)	521 740 Kč
Výsledek hospodaření za účetní období	1 502 130 Kč

Celkem zapláceno na dani z příjmů právnických osob:

$$521\,740\text{ Kč} + 521\,740\text{ Kč} + 521\,740\text{ Kč} = 1\,565\,220\text{ Kč}$$

Rozdíl oproti dani z příjmů PO při tvorbě účetních rezerv

$$1\,565\,220\text{ Kč} - 1\,565\,220\text{ Kč} = 0\text{ Kč}$$

Rozdíl oproti dani z příjmů PO při tvorbě zákonných rezerv

$$1\,565\,220\text{ Kč} - 1\,329\,620\text{ Kč} = 235\,600\text{ Kč}$$

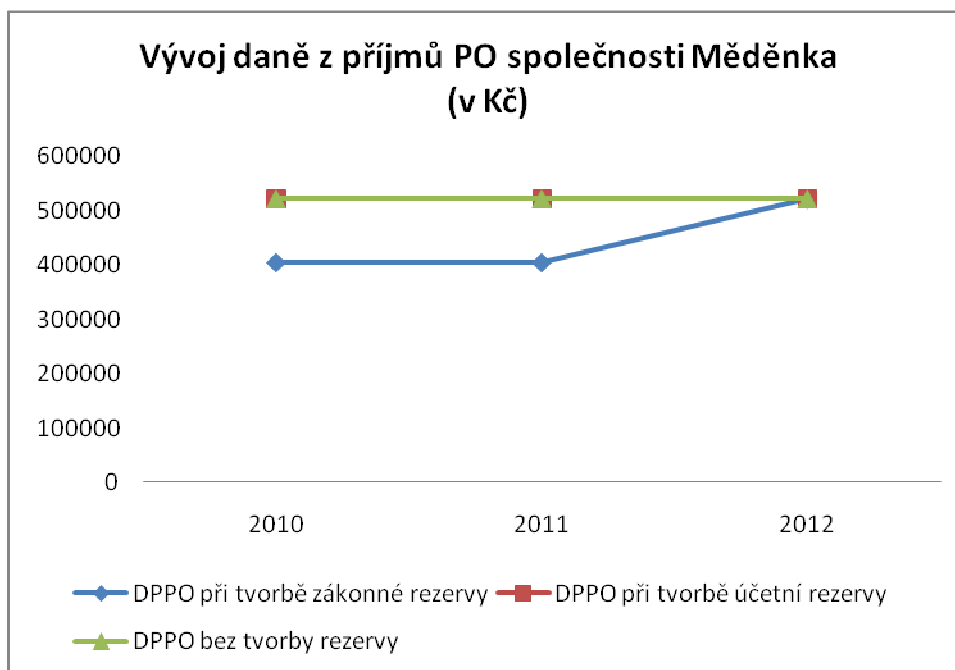
Jak dokazuje výše uvedený výpočet, pokud společnost Měděnka, s. r. o. tvoří účetní rezervu nebo netvoří rezervu žádnou, je z daňového hlediska v úplně stejné situaci, z čehož lze usuzovat, že společnosti rezervy netvoří kvůli úspoře na dani z příjmů právnických osob. Tento závěr vyplývá také z odpovědí dotazníku (8.5.), který je přílohou č. 3 této práce, v němž na otázku, z jakého důvodu společnost tvoří rezervy, ani jedna z dotazovaných společností neodpověděla na možnost, že tvoří rezervy z důvodu úspory na dani z příjmů PO.

Při tvorbě rezervy zákonné však jistou úsporu na dani z příjmů PO pozorovat můžeme, a to ve výši 235 600 Kč za tři zdaňovací období (78 533 Kč ročně). Tato částka však není nijak závratná, neboť kdyby Měděnka, s. r. o. částku rezervy 1 240 000 Kč uložila na tři roky do banky na termínovaný účet s výnosem 6 % p.a., za tři roky by své peněžní prostředky zhodnotila o 236 860 Kč, v průměru tedy ročně o 78 620 Kč. I když by tato částka ještě podléhala zdanění, výše výnosu se blíží částce úspory na dani.

Vývoj daně z příjmů PO společnosti Měděnka, s. r. o. v jednotlivých letech zobrazuje následující graf 8.2.:

Daň z příjmů právnických osob	2010	2011	2012
DPPO při tvorbě zákonné rezervy	403 940	403 940	521 740
DPPO při tvorbě účetní rezervy	521 740	521 740	521 740
DPPO bez tvorby rezervy	521 740	521 740	521 740

Tabulka 8.2.

Graf 8.2.

8.3.3. Závěr analýzy daňových aspektů tvorby rezerv

Společnosti rezervy netvoří z důvodu úspory na dani z příjmů právnických osob.

8.4. Analýza účetních aspektů tvorby rezerv u vybraných společností v ČR

Pomocí výše uvedené analýzy daňových aspektů tvorby rezerv bylo dokázáno, že společnosti netvoří rezervy z daňových důvodů. Následující analýza ukazuje, jak tvorba rezervy ovlivňuje cash flow.

8.4.1. Pokračování příkladu Měděnka s. r. o.

Při výpočtech se vychází z výše uvedených podmínek, které byly použity za účelem zjištění daně z příjmů právnických osob. Stav aktiv a pasiv jsou připomenuty v rozvaze:

Rozvaha společnosti Měděnka, s. r. o. k 31.12.2010 (v Kč)

Aktiva:	2010
<i>Dlouhodobý hmotný majetek</i>	
- Budovy	2 500 000
oprávky	88 334
budovy netto	2 416 666

- stroje a zařízení	1 680 000
oprávky	168 000
stroje a zařízení netto	1 512 000
<i>Dlouhodobý nehmotný majetek</i>	
- software	360 000
oprávky	106 953
software netto	253 047
<i>Zásoby</i>	
- materiál	200 000
- nedokončená výroba	246 890
- výrobky	360 000
<i>Krátkodobý finanční majetek</i>	
- pohledávky	260 000
- peníze na bankovním účtu	100 000
- hotovost	96 378
<hr/>	
Aktiva celkem	5 444 981
Pasiva:	
<i>Vlastní kapitál</i>	
- základní kapitál	2 081 111
- rezervní fond	20 000
- hospodářský výsledek běžného období	1 502 130
<i>Rezervy</i>	
- rezerva	620 000
<i>Dlouhodobé závazky</i>	
- bankovní úvěr	500 000
<i>Krátkodobé závazky</i>	
- k dodavatelům	200 000
- k FÚ	521 740
<hr/>	
Pasiva celkem	5 444 981

1) Cash flow za předpokladu, že společnost tvoří rezervy

a) přímá metoda

Počáteční stav peněžních prostředků	2 000 000 Kč
Příjmy	5 266 542 Kč
Výdaje	7 070 164 Kč
Konečný stav peněžních prostředků	196 378 Kč

b) nepřímá metoda

Počáteční stav peněžních prostředků	2 000 000 Kč
+ čistý zisk po zdanění (EAT)	1 502 130 Kč
+ odpisy	363 287 Kč
+ opravné položky	96 111 Kč
+ rezervy	620 000 Kč
mínus změna zásob	- 806 890 Kč
mínus změna pohledávek	- 260 000 Kč
+ změna krátkodobých závazků	721 740 Kč
<i>Cash flow z provozní činnosti</i>	<i>2 236 378 Kč</i>
mínus výdaje do DHM	- 4 540 000 Kč
<i>Cash flow z investiční činnosti</i>	<i>- 4 540 000 Kč</i>
+ změna dl. závazků	500 000 Kč
<i>Cash flow z finanční činnosti</i>	<i>500 000 Kč</i>
Celkový cash flow	- 1 803 622 Kč
Konečný stav peněžních prostředků	196 378 Kč

V následujícím účetním období vyloučíme výdaje na nákup dlouhodobého hmotného majetku a dále budeme předpokládat, že Měděnka s. r. o. zaplatila splátku dlouhodobého bankovního úvěru ve výši 50 000 Kč a další úvěr již nesjednává. Ostatní podmínky zůstávají zachovány. Cash flow na konci roku 2011 bude vypadat následovně:

Počáteční stav peněžních prostředků 2011	196 378 Kč
+/- změna peněžních toků	2 186 378 Kč
Konečný stav peněžních prostředků 2011	2 382 756 Kč

Cash flow v roce čerpání rezervy:

Společnost zaplatila dalších 50 000 Kč jako splátku dlouhodobého bankovního úvěru, ostatní příjmy a výdaje jsou neměnné.

a) přímá metoda

Počáteční stav peněžních prostředků	2 382 756 Kč
Příjmy	4 766 542 Kč
Výdaje	-3 820 164 Kč
Konečný stav peněžních prostředků	3 329 134 Kč

b) nepřímá metoda

Počáteční stav peněžních prostředků	2 382 756 Kč
+ čistý zisk po zdanění (EAT)	1 117 730 Kč
+ odpisy	363 287 Kč
+ opravné položky	96 111 Kč
+ rezervy	0 Kč
mínus změna zásob	- 806 890 Kč
mínus změna pohledávek	- 260 000 Kč
+ změna krátkodobých závazků	486 140 Kč
<i>Cash flow z provozní činnosti</i>	<i>996 378 Kč</i>
mínus výdaje do DHM	0 Kč
<i>Cash flow z investiční činnosti</i>	<i>0 Kč</i>
+ změna dl. závazků	- 50 000 Kč
<i>Cash flow z finanční činnosti</i>	<i>- 50 000 Kč</i>
<i>Celkový cash flow</i>	<i>946 378 Kč</i>
Konečný stav peněžních prostředků	3 329 134 Kč

- 2) **Cash flow za předpokladu, že společnost netvoří rezervy** (předpokládá se, že volné finanční prostředky, které by jinak byly použity za účelem tvorby rezervy, společnost poskytne jako půjčku spřízněné osobě nebo o jejich částku zvýší základní kapitál, zobrazeny obě varianty)

a) přímá metoda – rok 2010

Počáteční stav peněžních prostředků	2 000 000 Kč
-------------------------------------	--------------

Příjmy	5 266 542 Kč
Výdaje	7 690 164 Kč
Konečný stav peněžních prostředků	- 423 622 Kč

b) nepřímá metoda – rok 2010

Počáteční stav peněžních prostředků	2 000 000 Kč
+ čistý zisk po zdanění (EAT)	882 130 Kč
+ odpisy	363 287 Kč
+ opravné položky	96 111 Kč
+ rezervy	0 Kč
mínus změna zásob	- 806 890 Kč
mínus změna pohledávek	- 260 000 Kč
+ změna krátkodobých závazků	721 740 Kč
<i>Cash flow z provozní činnosti</i>	<i>996 378 Kč</i>
mínus výdaje do DHM	- 4 540 000 Kč
+ půjčky spřízněným osobám	620 000 Kč
<i>Cash flow z investiční činnosti</i>	<i>- 4 540 000 Kč</i>
+ změna dl. závazků	500 000 Kč
<i>Cash flow z finanční činnosti</i>	<i>500 000 Kč</i>
Celkový cash flow	- 2 423 622 Kč
Konečný stav peněžních prostředků	- 423 622 Kč

c) přímá metoda – v dalších letech

Počáteční stav peněžních prostředků	- 423 622 Kč
Příjmy	4 766 542 Kč
Výdaje	3 200 164 Kč
Konečný stav peněžních prostředků	1 142 756 Kč

d) nepřímá metoda – v dalších letech

Počáteční stav peněžních prostředků	- 423 622 Kč
+ čistý zisk po zdanění (EAT)	882 130 Kč
+ odpisy	363 287 Kč
+ opravné položky	96 111 Kč
+ rezervy	0 Kč

mínus změna zásob	- 806 890 Kč
mínus změna pohledávek	- 260 000 Kč
+ změna krátkodobých závazků	721 740 Kč
<i>Cash flow z provozní činnosti</i>	<i>1 616 378 Kč</i>
mínus výdaje do DHM	0 Kč
<i>Cash flow z investiční činnosti</i>	<i>0 Kč</i>
+ změna dl. závazků	- 50 000 Kč
+ zvýšení základního kapitálu z HV	620 000 Kč
<i>Cash flow z finanční činnosti</i>	<i>570 000 Kč</i>
<i>Celkový cash flow</i>	<i>1 566 378 Kč</i>
Konečný stav peněžních prostředků	1 142 756 Kč

Vývoj cash flow ve společnosti Měděnka (v Kč)

Cash flow	2010	2011	2012
Cash flow při tvorbě rezervy (1. rok)	- 1 803 622	x	x
Cash flow při tvorbě rezervy (2. rok)	x	2 186 378	x
Cash flow při čerpání rezervy (3. rok)	x	x	946 378
Cash flow bez rezervy (1. rok)	- 2 423 622	x	x
Cash flow bez rezervy (v dalších letech)	x	1 566 378	1 566 378

Tabulka 8.3.

Peněžní tok v prvním roce při tvorbě rezervy se rovná částce – 1 803 622 Kč, tento stav je především způsoben vysokými výdaji za nákup dlouhodobého majetku, neboť tato aktiva jsou málo likvidní a jsou v nich zadržovány finanční prostředky, které by mohly být použity za jiným účelem. Ve druhém roce je již cash flow kladný, ve třetím roce klesá o 1 240 000 Kč, a to z důvodu čerpání rezervy v této částce.

Pokud předpokládáme, že společnost rezervy netvoří a volné finanční prostředky v roce 2010 raději poskytne jako půjčku spřízněné osobě, jsou peněžní toky záporné. Je ale nutné opět připomenout vázanost finančních prostředků v nakoupeném dlouhodobém majetku. Srovnáme-li cash flow v prvním roce při kritériu tvorby rezervy a cash flow v prvním roce bez tvoření rezervy, dojdeme k výsledku, že při tvorbě rezervy je cash flow vyšší.

V dalších letech je cash flow bez tvorby rezervy sice kladné, ale nedosahuje takové výše, jako cash flow v dalších letech za předpokladu, že společnost rezervy tvoří. Samozřejmě je nutné připomenout, i když tato situace není zobrazena, že v případě vrácení půjčky, která byla poskytnuta spřízněné osobě, by byl cash flow vyšší, neboť vrácení půjčky (a zaplacení úroků) znamená pro společnost příliv finančních prostředků.

8.4.2. Závěr analýzy účetních aspektů tvorby rezerv

Tvorba rezervy, ať zákonné či účetní, podporuje cash flow a zlepšuje platební pozici podniku. To může být pro společnost výhodné především v období žádosti o bankovní úvěr či výběrového řízení na uskutečnění určitého projektu.

8.5. Shrnutí dotazníku na téma Tvorba rezerv v České republice

Na daný dotazník odpovídalo 10 respondentů. Z toho:

- 2 podniky v oblasti nákupu a prodeje (hračky, kancelářské potřeby)
- 1 podnik zabývající se výrobou a prodejem obuvi,
- 1 podnik zabývající se textilní výrobou,
- 2 podniky zabývající se výrobou potravinových výrobků,
- 1 podnik zabývající se výrobou a prodejem alkoholických destilátů,
- 3 podniky zabývající se stavební činností.

1) *Tvoří vaše společnost rezervy?*

Z 10 dotazovaných tvoří rezervy pouze 5 společností.

2) *Pokud v současnosti Vaše společnost rezervy netvoří, vykazovala je v účetnictví před rokem 2009?*

Z 10 dotazovaných pouze 1 společnost tvořila rezervy před rokem 2009 a nyní je už netvoří.

3) *Co bylo důvodem ukončení jejich tvorby?*

Navazuje na odpověď z bodu 3. Důvodem ukončení tvorby byla nutnost držet peněžní prostředky na zvláštním vázaném účtu.

4) *Jaké rezervy vaše společnost tvoří?*

4 z 5 společností tvoří rezervy pouze účetní, 1 společnost tvoří rezervy účetní i zákonné.

5) *Specifikujte blíže typ tvořené rezervy:*

Všech 5 společností tvoří účetní rezervu na daňová rizika (na daň z příjmů), 2 společnosti tvoří dále navíc účetní rezervu na záruční reklamace, 1 tvoří i účetní rezervu na optimalizaci a 1 společnost zákonnou rezervu na opravu dlouhodobého hmotného majetku.

6) *Co je důvodem tvorby rezervy ve vaší společnosti?*

2 z 5 společností označily odpověď, že tvoří rezervy z důvodu podpory cash flow. Zbývající společnosti tvoří rezervy za účelem vytvoření finanční rezervy pro krytí nákladů budoucích událostí.

7) *Existuje ve vaší společnosti vnitropodniková směrnice pro tvorbu rezerv?*

Existuje pouze u 1 z 5 společností.

8.6. Analýza tvorby rezerv ve společnosti Baťa, a. s.

8.6.1. Představení společnosti

Společnost Baťa, akciová společnost (dále jen Baťa) se v současnosti řadí mezi nejstarší a nejúspěšnější výrobce obuvi na světě. Byla založena již v roce 1894 sourozenci Annou, Tomášem a Antonínem Baťovými. Do paměti nejen rodilých obyvatelů Zlína se však vrylo především jméno Tomáše Bati, který se po smrti staršího bratra Antonína ujal vedení firmy a i přes dvě světové války a hospodářskou krizi z ní dokázal vytvořit celosvětově uznávanou a profitující společnost.

Dnes Baťa působí v 70 zemích světa v 5 000 prodejnách, zaměstnává 50 000 zaměstnanců a za svou historii prodala tato společnost více než 230 mil. párů obuvi.

Analýza tvorby rezerv v Baťa, akciové společnosti se soustřeďuje výhradně na českou centrální pobočku této společnosti ve Zlíně. V České republice je Baťa největším prodejcem obuvi, své služby poskytuje v 88 prodejnách včetně dominantního obchodního domu na Václavském náměstí v Praze. V současnosti je prodej tradiční baťovské obuvi doplněn o nejnovější kolekce světových značek pro sport a volný čas, jako jsou např. Adidas, Nike, Reebok apod.

8.6.2. Tvorba a vývoj rezerv v Baťa, akciové společnosti

Níže uvedená tabulka 8.4. ukazuje vývoj účetních rezerv za období od roku 2006 do 2009. Ve výročních zprávách jsou údaje prezentovány jako provozní rezerva. Ve skutečnosti se však jedná o souhrn rezervy na daňová rizika, rezervy na zaměstnanecká rizika a rezervy na záruční reklamace. Typy jednotlivých rezerv tvořených ve společnosti Baťa jsou uvedeny ve vnitropodnikové směrnici, která je přílohou č. 2 této práce.

Zákonné rezervy Baťa, akciová společnost dosud netvoří.

Vývoj provozní rezervy v Baťa, akciové společnosti od roku 2006 (v tis. Kč)

Stav rezervy	2006	2007	2008	2009
Zůstatek k 1.1.	5 688	5 688	4 205	2 589
Změna stavu	0	-1 483	-1 616	680
Zůstek k 31.1.	5 688	4 205	2 589	3 269

Tabulka 8.4.

Pohled na vývoj účetní rezervy a výsledku hospodaření ve společnosti Baťa (v tis. Kč)

Položka výkazu zisku a ztrát	2006	2007	2008	2009
Provozní výnosy	564 656	581 728	579 793	462 727
Provozní náklady	493 506	500 752	540 913	465 228
z toho účetní rezervy	0	-1 483	-1 616	680
Provozní výsledek hospodaření	71 150	80 976	38 880	-2 501
Finanční výnosy	31 446	47 565	60 267	99 543
Finanční náklady	36 637	62 184	95 370	112 988
Finanční výsledek hospodaření	-5 191	-14 619	-35 103	-13 445
Výsledek hospodaření před zdaněním	65 959	66 357	3 777	-15 946
Daň z příjmů za běžnou činnost	16 241	20 732	2 125	483
- splatná	16 820	19 706	7 701	1 604
- odložená	-579	1 026	-5 576	-1 121
Výsledek hospodaření za běžnou činnost	49 718	45 625	1 652	-16 429

Tabulka 8.5.

8.6.3. Vnitropodniková směrnice pro tvorbu rezerv ve společnosti Baťa

Ve společnosti Baťa dosud nebyl k nalezení ucelený interní dokument, který by udával přesná pravidla pro tvorbu všech současně tvořených rezerv. Existoval pouze metodický postup tvorby schválený auditorkou společností a centrálou společnosti Baťa, který ale spočíval především v „zajetých“ podnikových standardech jejich účtování. Jediný dokument, který mi byl dán k dispozici, byl dokument pro rezervy na záruční reklamace vytvořený pojistným matematikem (příloha č. 4), ten však obsahuje již samotné výpočty, a nikoliv postup tvorby v jednotlivých etapách. Další informace jsem získala na základě konzultací

s finanční účetní společnosti. Byly mi sděleny údaje o počtu pracovníků, typy rezerv ve společnosti momentálně tvořených a standardní postupy pro stanovení jejich výše. Ze získaných poznatků jsem vytvořila vnitropodnikovou směrnici, která je přílohou č. 2 této bakalářské práce.

Vypracovaná vnitropodniková směrnice pro tvorbu rezerv byla posouzena finančním ředitelem a specializovanou účetní společností Baťa jako vyhovující interním požadavkům.

9. ZÁVĚR

Na základě provedené analýzy jsem dospěla k přesvědčení, že společnosti tvoří rezervy především za účelem zajištění finančního krytí nákladů budoucích očekávaných, finančně zatěžujících událostí. Jedná se o situace, v nichž by bylo pro podnik velmi náročné náhle zajistit dostatek finančních prostředků na jejich uspokojení či odstranění.

Nejčastějším typem účetní rezervy je rezerva na daňová rizika (rezerva na daň z příjmů). Je tvořena u společností, kde datum sestavení účetní závěrky předchází datu stanovení daňové povinnosti. Podniky se díky této rezervě připraví nejenom na samotnou platbu daně z příjmů právnických osob, ale jelikož k datu stanovení daňové povinnosti nemusí být výpočet přesný a mohou se vyskytnout určité odchylky či dokonce chyby, „pojistí“ se společnost díky rezervě na daňová rizika i právě pro takové případy, kdy by z důvodu nepřesných výpočtů musela vynaložit další finanční prostředky na uhrazení doměrků daně z příjmů, popř. sankcí, pokut nebo penále.

Další typy nejčastěji tvořených účetních rezerv:

- rezerva na záruční opravy,
- rezerva na nevyčerpanou dovolenou,
- rezerva na důchody a podobné závazky,
- rezerva na ukončení provozu,
- ostatní rezervy – rezerva na odškodnění pracovních úrazů, rezerva na zaměstnanecké požitky, rezerva na reorganizaci, rezerva na budoucí kurzové ztráty atd. (viz příloha č. 1).

Dle mého názoru je výhodné se na výše uvedené události připravit formou průběžného odkladu finančních prostředků v podobě tvorby rezervy. V tomto spatřuji hlavní podstatu jejich tvorby. U jistých záležitostí, jako jsou záruční opravy či ukončení provozu, dokonce považují za nutnost rezervu vytvořit, i když se nedá hovořit o povinnosti, neboť žádná legislativa toto výslovně neukládá.

V případě rezervy na záruční opravy (na záruční reklamace), které se týkají spotřebního zboží, se domnívám, že je pro podniky nezbytné pečlivě zvážit vyčlenění části peněžních prostředků pro tento účel. Jelikož občanský zákoník a také zákon o ochraně spotřebitele ukládá povinnost nést odpovědnost za vady po určité období od data uskutečnění nákupu, v případě spotřebního zboží 24 měsíců, považuji za důležité analyzovat předešlý stav a vývoj podnikových reklamací a záručních oprav, a na základě dosažených výsledků vytvořit rezervu ve výši odhadu pravděpodobného objemu reklamací v dalších letech v peněžním vyjádření. Pro podniky by bylo jistě velmi nepříjemné, kdyby nebyly schopny uspokojit reklamace zákazníků, na které mají zákonný nárok. Domnívám se, že vytvořená rezerva urychluje proces vyřízení celé reklamace, a to může mít samozřejmě vliv na nákupní rozhodování zákazníků, ať již stávajících či úplně nových. Zákazník, který byl značně nespokojen s vyřízením své reklamace, by se mohl rozhodnout, že již v dané prodejně nebude dále nakupovat a nebude ji ani doporučovat svým známým. V opačném případě na základě kladných zákaznických referencí a doporučení může dojít ke zvýšení prodeje, což se samozřejmě odrazí i v obratu podniku.

Podobnou důležitost důvodu tvorby rezervy spatřuji pro případ ukončení provozu podniku, neboť zaměstnanci mají podle zákoníku práce nárok na určitou výši odstupného, a to podle výše průměrného výdělku a délky zaměstnání.

Pomocí analýzy a dotazníku, který je přílohou č. 3 této bakalářské práce, jsem ale také zjistila, že rezervy mohou být tvořeny záměrně za účelem ovlivnění jistého účetního výkazu, a to výkazu cash flow. Tvorba rezervy jej podporuje, tedy zvyšuje jeho hodnotu. To má pro podniky význam především v období, kdy žádají o bankovní úvěr nebo kdy se účastní výběrového řízení na uskutečnění určitého projektu. Výkaz cash flow je totiž jedním z hlavních kritérií, na základě nichž je hodnocena výkonnost a efektivnost podniku.

Co se týká rezerv daňových (zákonných), analýza mě nepřesvědčila v tom, že by jejich tvorba měla pro podnik zajistit určitý přínos. Samozřejmě, že splnění daných podmínek, jako je uložení peněžních prostředků na zvláštní vázaný účet do určitého termínu a jejich použití

jen na předem stanovené účely, vede k daňové uznatelnosti nákladů vynaložených na tvorbu rezervy. To se projeví jejich vyloučením z daňového základu pro výpočet daně z příjmů právnických osob, a tím tedy i úsporou na této dani. Nutno však podotknout, že splnění takových podmínek stojí podniky nemalé úsilí, neboť ty musejí předpokládat, že finanční prostředky pro účely daňové rezervy nesmí použít na jiné účely, než které byly předem stanoveny, a že s nimi po dobu vázanosti na zvláštním účtu nemohou disponovat.

S účinností od 1.1.2009 byl zákon o rezervách novelizován, čímž došlo k podstatným změnám v rezervách na opravy hmotného majetku. Pro její daňovou uznatelnost již nepostačuje samotná tvorba rezervy, ale splnění výše uvedených podmínek týkajících se vázaného účtu a využití finančních prostředků pro daný účel. Počet tvořených rezerv na opravy hmotného majetku začal relativně klesat. Podniky totiž ztratily značnou výhodu, a to že dříve mohly náklad z tvorby rezervy na opravy hmotného majetku uplatnit jako daňový a tím snížit daňový základ, přičemž samozřejmě do doby čerpání rezervy docházelo k účetnímu „přelévání peněz“ a jejich využívání na financování jiných záležitostí. Není divu, že tato úprava zákona byla provedena právě u rezerv na opravy hmotného majetku, což byl vždy nejčastěji tvořený typ rezervy.

Právě proto pravděpodobně většina společností tvoří rezervy pouze účetní a jejich rozhodnutí je pro mě pochopitelné. Tvořit rezervu pouze za účelem úspory na dani by bylo nerozumné. Pokud by už podnik opravdu nevěděl, co s nadbytečnými finančními prostředky, je efektivnější je uložit na termínovaný účet či je například investovat do nemovitostí či pozemků. Pokud se podnik na začátku tvorby rezervy rozhoduje, zda se bude snažit o splnění podmínek pro její daňovou uznatelnost či nikoliv, měl by podrobně odhadnout budoucí vývoj finanční situace podniku, a zjistit tak, zda pro ně vázanost peněžních prostředků na dané období nebude spíše přítěží.

Ze zákonných rezerv, jak již bylo řečeno, je nejčastěji tvořena rezerva na opravu dlouhodobého hmotného majetku. Tvorba zákonných rezerv je však obvyklejší u větších podniků, nejčastěji akciových společností, pro které vázanost finančních prostředků na zvláštním vázaném účtu není tolik zatěžující.

Na základě zjištěných informací a poskytnutých údajů od společnosti Baťa, akciová společnost, jsem vypracovala optimální vnitropodnikovou směrnici pro tvorbu rezerv (příloha č. 2), v níž jsem názorně představila postupy pro stanovení výše u jednotlivých obsažených rezerv a ukázala tak možnosti využití získaných poznatků v oblasti rezerv v praxi. Směrnice byla posouzena finančním ředitelem společnosti jako kvalitní interní dokument.

Tímto jsem splnila cíl mé bakalářské práce. Podrobně jsem popsala, v čem spočívá tvorba rezerv, představila typy rezerv a postupy jejich účtování na uvedených příkladech. Pomocí provedené analýzy jsem zjistila důvody jejich tvorby, a také z nich plynoucí výhody a nevýhody. Výsledky byly prezentovány pomocí tabulek a grafů.

Dle mého názoru je současná právní úprava zákona o rezervách dostačující, a proto nenavrhuji žádná zlepšující či opravná řešení.

10. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

a) Odborná literatura

- [1] BÁRKOVÁ, D., HINKE, J.: *Účetnictví 2, pokročilé aplikace*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2010. 232 s. ISBN 978-80-247-3516-0.
- [2] BLECHOVÁ B., JANOUŠKOVÁ J.: *Podvojně účetnictví v příkladech 2011*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011. 200 s. ISBN 978-80-247-3806-2.
- [3] BOHUŠOVÁ, H.: *Harmonizace účetnictví a aplikace IAS/IFRS, vybrané IAS/IFRS v podmínkách českých podniků*. 1. vyd. Praha: ASPI Publishing, a. s., 2008. 307 s. ISBN 978-80-7357-366-9.
- [4] FIŠEROVÁ, E., CHALUPA, R. A KOLEKTIV: *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2010*. 8. vyd. Olomouc: ANAG, spol. s r. o., 2010. 440 s. ISBN 978-80-7263-598-6.
- [5] HINKE, J.: *Účetnictví podle IAS/IFRS*. 1. vyd. Praha: Alfa Publishing, s. r. o., 2007. 176 s. ISBN 80-86851-49-4.
- [6] KOVALÍKOVÁ, H.: *Zákon o účetnictví 2011*. 6. vyd. Olomouc: ANAG, spol. s r. o., 2011. 192 s. ISBN 978-80-7263-654-9.
- [7] MARKOVÁ, H.: *Daňové zákony, úplná znění platná k 1.1.2011*. 19. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011. 264 s. ISBN 978-80-247-3800-0.
- [8] RUBÁKOVÁ, D.: *Praktické účetní případy 2010*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2010. 164 s. ISBN 978-80-247-3207-7.

b) Elektronické publikace

- [9] *Účtování podle IFRS – Světové účetnictví III. Online* [online]. [cit. 2011-05-05]. Dostupný z WWW: <http://gaap.cz/index.php?ln=1&tm=29&om=214&z_id=c_reg-usr-SU-3-06_c>.

Seznam zkratk

ČNR	Česká národní rada
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
DPPO	daň z příjmů právnických osob
IAS	Mezinárodní účetní standard (International Accounting Standard)
IFRS	Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (International Financial Reporting Standards)
IFRIC	Výbor pro Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (International Financial Reporting Interpretations Committee)
PO	právnická osoba
PS	počáteční stav
SFAS	Účetní standard podle US GAAP (Statement of Financial Accounting Standards)
US GAAP	Všeobecně uznávané americké účetní principy (United States Generally Accepted Accounting Principles)

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 10. května 2011

.....

jméno a příjmení studenta

Markéta Husková
Francova Lhota 116
756 14 Francova Lhota